

Pravoslavie

Časopis gréckokatolíckych seminaristov • Ročník XIX • Číslo 3

СВЯТОЙ ПАМЯТИ
БОГОСЛЫЖЕНИЯ
И ВОСКРЕСЕНІЯ ГЛАВЫ
ХРИСТА ВЪ МАЛАВІ

и словесности
и приносящих:
изъ поминове-
ния.

и чистоты
и честолюбия
и достоинства.

Слава Господу.
Слава Богородице.
Слава на Кресте.
Слава Гробу.

Слава Святым.
Слава Гробу.
Слава на Кресте.
Слава Гробу.

Rok sv. Cyrila a Metoda

Všetci, čo chcete svoje duše krásnymi
uzriť, a všetci po radosti túžiaci,
túžiaci temno hriechu navždy zapudit'
i sveta tohto hniloby sa pozbavit'
i raijský život pre seba zas objavíť

i horiacemu ohňu navždy uniknút',
počujte, čo vám vlastný rozum hovorí,
počujte všetci, celý národ sloviensky,
počujte Slovo, od Boha vám zoslané,
Slovo, čo hladné ľudské duše nakŕmi,

Slovo, čo um aj srdce vaše posilní,
Slovo, čo Boha poznávať vás pripraví.
Tak ako radost' nezasvitne bez svetla,
by oko celý Boží svet v ňom uzrelo,
bo všetko nie je krásne ani zretel'né,
tak ani duša, žiadna duša bez písmen
vedomia nemá o tom Božom zákone,
zákone knižnom, o zákone duchovnom,

zákone, cezeň Boží raj sa zjavuje.

Bo ktorý sluch, čo hrozný rachot hromový
neočuje, stát' bude v bázni pred Pánom?
Bo taký čuch, čo vôňu kvetu nevníma,
akože môže zázrak Boží pochopit'?
Bo také ústa, ktoré sladkosť' necítia,
človeka činia, akoby bol z kameňa.

A ešte väčšmi od človeka z kameňa
je mŕtva duša, každá duša bez písmen.
No že my, bratia, sme to všetko zvážili,
znamenitú vám radu teraz povieme,
ktorá vás všetkých, všetkých ľudí pozbaví

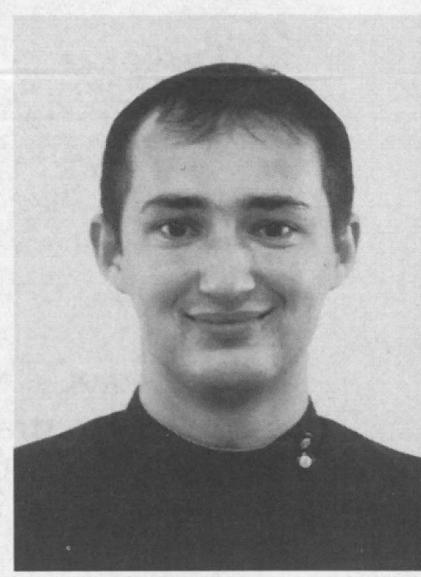
života zvieracieho, žitia smilného,
aby ste s mysl'ou, s nerozumným rozumom,
ked' počujete Slovo v cudzom jazyku,
nečuli v ňom zniť iba zvon, zvon medený.

(časť z diela Proglas,
ktorého autorom je sv. Cyril)

Videli ste už niekedy tancovať ľudí bez hudby? Asi by to vyzeralo čudne. Preto môžeme povedať, že s hudbou je spojený tanec, v ktorom sa prejavia naše emócie. Je rozdiel, keď tancujú dvaja zaľúbení, pohnevaní alebo dvaja neznámi ľudia.

Ježiš apoštolom hovorí: „Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ Tieto slová by sa dali povedať aj takto: „Chodte, nech sa ukáže na vašom živote, aký som a čo s vami robím.“ Ak človek vykročí po tejto ceste života, môžu ho vyrušiť a vystrašíť ťažkosti, kríže a trápenia. Možno ti v rodine zomrie dieťa, prídeš o prácu, vážne ochorieš, osočujú ťa, alebo okradnú... „Kto chce ísiť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma“ (Lk 8, 34). V tomto nám dal Ježiš príklad, lebo on prvý nesie kríž pred nami a pozýva nás na túto cestu. Najradšej by sme ohlasovali iba slovami, ale kríž je spoľahlivejší prostriedok ohlasovania pre každého z nás. Ako však ohlasovať krížom a odkiaľ čerpaať silu? V ostatných dňoch sme slávili Sviatok Najsvätejšej Eucharistie, po ktorom pápež František pozval celý svet na kolená pred eucharistického Ježiša. Pri pohľade na neho často myslím na slová Ježiša: „Vezmite a jedzte: toto je moje telo“ (Mt 26, 26). Známy exorcista Elias Vella vo svojej knihe Tancovanie v pústi poukazuje na to, že dať sa niekomu za pokrm znamená dovoliť inému človeku, aby využil našu dobrotu a láskovosť vo svoj prospech. Kristus sa nám dáva v nás prospech, ako zdroj nášho života.

Život kresťana sa má podobať človeku putujúcemu púšťou, ktorý sa usádza pri prameni pitnej vody - združi života, ktorým je pre nás Eucharistia. Na túto skutočnosť poukazuje aj Ježiš slovami: „Ak nebudeste jest telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudeste mať v sebe život“ (Jn 6, 52). Sme pozvaní k tomu, aby sme sa stali eucharistickými ľuďmi. Kto je však eucharistický človek? Je to ten, kto najčastejšie prijíma Eucharistiu? Nie! Je to ten, kto sa dáva druhým za pokrm svojou láskou, pomocou a odpustením. Je to ten, kto dovolí pokrmu - Kristovi, aby ho premieňal na seba samého, hovorí Elias Vella. Vtedy sa na nás naplnia slová apoštola Pavla: „Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus“ (Gal 2, 20). Staňme sa v Roku viery eucharistickými ľuďmi. Prichádzajme k Eucharistii, adorujme ju, hovorme Ježišovi, čo nás trápi a teší. Prijímajme ho a dávajme mu priestor na to, aby nás s chlebom a vínom premieňal na svätých ľudí, ktorí počujú jeho hlas a reagujú naň. Vtedy sa naše skutky, slová a myšlienky stanú tancom svätosti, ktorý z nás urobí pravých Kristových svedkov podľa obrazu sv. Cyrila a Metoda.

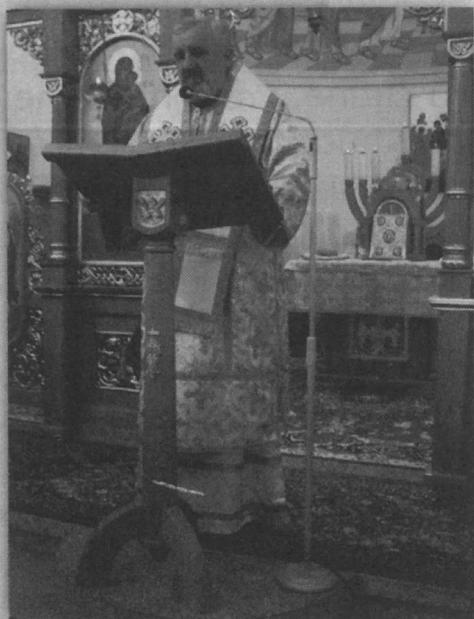

Matus Verba

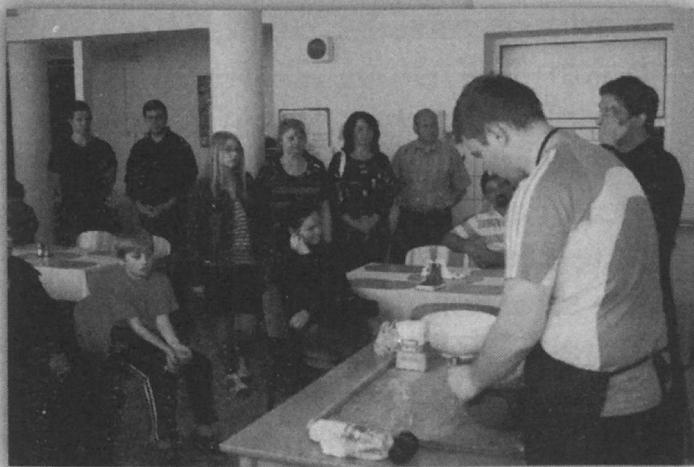
Viceduktor

Bleskovky

Posilou a povzbudením ostatného obdobia boli pre nás dve duchovné obnovy. V dňoch 19. – 21. apríla nám na tému Jubilejný rok – rok viery a sv. Cyrila a Metoda prednášal otec arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ. V mariánskom mesiaci máj (17. - 19. 05.) k nám zavítal vladyska Peter Rusnák, ktorý k nám prehovoril na tému Kňazstvo v jeho rozličných rozmeroch.

Naša gospelová skupina Anastasis pokračovala v Projekte Viera. V pondelok 8. apríla sa v Divadle Alexandra Duchnoviča v Prešove konal ďalší hudobno-diskusný večer na tému Kríza viery s hostami otcom R. Krolákom a J. Bubnárom z kapely S2G Band. V piatok 24. mája sa takýto večer odohral v rámci projektu Noc kostolov v katedrálnom chráme v Košiciach. Hostami boli vladyska Milan Chautur CsSR, R. Vašečka, poslanec NR SR a E. Domonkosová, nevidiacia pastorka Reformovanej cirkvi.

V mesiaci máj sme sa zúčastnili viacerých pútí. Prvú nedeľu v máji sme strávili na našom pútnickom mieste v Litmanovej a prezili tam bohatý duchovný program. Nasledujúcu sobotu 11. mája sme putovali na archieparchiálnu odpustovú slávnosť do Hrabského. V sobotu 25. mája sme sa zúčastnili 4. metropolitnej púte do Sanktuária Božieho milosrdstva v Krakove.

V sobotu 4. mája sme v seminári prežili Deň otvorených dverí. Návštěvníkom sme ukázali seminár, priblížili náš denný harmonogram, ponúkli obed, pripravili workshopy a nakoniec vystúpila aj bohoslovecká gospelová kapela Anastasis.

V pondelok 20. mája sme v seminári na Sviatok Najsvätejšej Trojice slávili odpustovú slávnosť. Zúčastnili sa na nej otec arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, protosynkeli Košickej aj Bratislavskej eparchie, viaceri ďalších kňazov, zamestnancov a pozvaných hostí. Takto spolu s nami vytvorili jedno modlitebné spoločenstvo, ktoré následne zasadlo k slávnostnému stolu.

Zbor sv. Romana Sladkopevca v tomto období absolvoval viaceré vystúpenia. V pondelok 29. apríla vystúpil po archijerejskej sv. liturgii v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove v rámci konferencie, ktorú usporiadala Gréckokatolícka teologická fakulta PU. V nedeľu 12. mája zbor účinkoval na 19. ročníku Regionálnej prehliadky zborov v Divadle Jonáša Záborského v Prešove. Nakoniec sa v nedeľu 19. mája zúčastnil záverečného ekumenického koncertu v Spišskej kapitule v rámci podujatia Spišský Jeruzalem.

Piatok 7. júna bratia šiestaci z Prešovskej archieparchie prijali v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove vkladaním rúk otca arcibiskupa a metropolitu Jána Babjaka SJ sviatosť kňazstva na prvom stupni, teda diakonát. Následne v pondelok 17. júna prijali v Ľutine z rúk vladky Jána aj sviatosť kňazstva na druhom stupni, teda presbyterát. V Košickej eparchii vladky Milan Chautur CSsR udeľoval diakonát svojim dvom kandidátom v predvečer Zostúpenia Svätého Ducha v Bazilike minor v Michalovciach na eparchiálnej odpustovej slávnosti.

V sobotu 1. júna sme sa zúčastnili významnej udalosti v živote našej Cirkvi. V tento deň sa v Bazilike Zosnutia Prevätej Bohorodičky v Ľutine konala biskupská vysviacka otca Milana Lacha SJ.

KAŽDÝ NÁROD SI OPATRUJE SVÓJU TRADÍCIU A ÚDAJE O SLÁVNEJ MINULOSTI

Sme možno jediným národom v Európe i vo svete, ktorý má v štátnom znaku kríž a v preambule ústavy odkaz na historické, kresťanské a cyrilometodské pravdy a hodnoty života. Svojou polohou i historickým vývojom sa nachádzame uprostred dvoch kresťanských tradícií: západnej - rímskej a východnej - byzantskej. Tak nás cyrilometodská tradícia núti ako priamych dedičov rozmyšľať o našom mieste v terajšom a budúcom európskom dianí. (M. Lacko SJ, Sv. Cyril a Metod, s. 13)

Cyril a Metod sú akoby ohnivká, akýsi duchovný most medzi východnou a západnou tradíciou, ktoré obidve splývajú v jednu veľkú, všeobecnú tradíciu Cirkvi. (Ján Pavol II., encyklika Slavorum Apostoli, 27) Blahoslavený pápež Ján Pavol II. na všeobecnej audiencii 25. júla 1985 slovenskej mládeži povedal: „Lepšie poznávať svoju minulosť, čerpať z nej svetlo, usmernenie a silu“ aj v prítomnosti a pre budúnosť.

Dejinná skutočnosť je pre nás učiteľkou života, ktorá nás pozýva, aby sme do budúcnosti pozerali s nádejou viery, majúc na zreteli cyrilometodské hodnoty. (M. Lacko SJ, Sv. Cyril a Metod, s. 13). Dôležité je si to uvedomiť pri prežívaní roku, keď si pripomíname 1150. výročie príchodu solúnskych bratov

na naše územie

Ján Pavol II. pozval celú dnešnú Cirkev do školy solúnskych bratov. „Evanjelizácia slovanských národov zo strany dvoch bratov zo Solúna má význam, ktorý sa týka života a poslania celej Cirkvi... Cirkev sa dnes nachádza pred podobným zápasom, aký pripravili svätým Cyrilovi a Metodovi spoločnosť a ľudia ich čias. Naši svätí bratia vedeli odpovedať na tento zápas silou vierou a jasnosťou, ktoré musia zostať modelom a vzpruhou pre všetkých nás.“ (20. 12. 1985)

Cyrilo-metodská úcta je hodnota, ktorú by sme mali v správnej podobe vrátiť do našej kultúry ako fundament, ktorý má svoju stabilitu. Stále aktuálne rezonujú slová pápeža Jána Pavla II. z Nitry: „Drahí priatelia, uvedomte si, aký neoceniteľný je dar, ktorý ste dostali od Boha. Dostal sa k vám po dlhej ceste generácií od čias svätého Cyrila a Metoda. Prijmte ho v zodpovednej slobode a usilovne ho zveľaďujte.“ (M. Lacko SJ, Sv. Cyril a Metod, s. 11)

„Apoštoli Slovanov, svätý Cyril a svätý Metod, zostávajú v pamäti Cirkvi spolu s veľkým evanjelizačným dielom, ktoré uskutočnili. Ba možno tvrdiť, že ich pamiatka sa stala osobitne živou a aktuálnou za našich dní.“ Takto píše

vo svojej encyklike **SLAVORUM APOSTOLI** pápež Ján Pavol II. v úvode I., 1. a v závere tejto encykliky píše: „Patrí sa teda, aby celá Cirkev dôstojne a radostne oslávila tisícsté výročie, ktoré už uplynulo od dovršenia apoštolského diela prvého arcibiskupa, vysväteného v Ríme pre slovanské národy, t. j. Metoda a jeho brata Cyrila a zároveň si pripomenúť, že tieto národy tým vstúpili na javisko dejín spásy a boli takýmto spôsobom začlenené do počtu európskych národov, ktoré už v predošlých stáročiach prijali evanjeliové posolstvo. Všetci istotne chápu, s akou jasavou radosťou sa tejto oslavu chce zúčastniť prvý syn zo slovanského kmeňa, povolaný po skoro dve tisíce rokoch na

biskupskú stolicu sv. Petra v Ríme.“ (Záver VIII., 28)

Blahoslavený Ján Pavol II. nás takto pobáda k úcte, vdăčnosti a hrdosti k našim slovanským vierozvestcom medzi národmi Európy i celého sveta. Vtedy mnohí veriaci mali príležitosť sláviť ich 1100. výročie. Teraz nám dobrovitý Pán Boh doprial sláviť ich 1150. výročie príchodu na Veľkú Moravu.

Pápež Benedikt XVI. sa v júni 2009 k solúnskym bratom vyjadril v osobitnej katechéze. Po opise ich života a diela upriamil pozornosť na dôležitosť kultúrnej dimenzie evanjelizácie. Obaja totiž „predstavujú klasický príklad toho, čo je dnes označované výrazom „inkultúracia“. Každý ľud musí vystúpiť do svojej kultúry zjavené posolstvo a vyjadriť jeho spásonosnú pravdu jazykom, ktorý je mu vlastný.“ Aj v tomto zmysle bratia „predbehli“ dejinný vývoj, keď to, čo s definitívou platnosťou uznal Druhý vatikánsky koncil v 60. rokoch minulého stočia, dokázali svojou horlivosťou pri šírení evanjelia presadiť u pápeža už v 9. storočí. Veľkosť ich misionárskeho ducha dosvedčuje skutočnosť, že sa vedeli povznieť nad záujmy svojej národnosti. Čo nám, Slovanom, priniesli? Kresťanskú katolícku vieru a základy národnej kultúry. Slovanská bohoslužba bola hlavným prostriedkom ich apoštola. Za ňu sa vedeli boroti aj trpieť. Vernosť katolíckej viere a národnej kultúre je ich odkazom pre nás. Pri príležitosti výročia ich príchodu na naše územie chceme ich mať pred naším duchovným zrakom a učiť sa od nich.

V osobitnom liste pápeža Jána Pavla II. z marca roku 1985 pre slovenských, moravských a českých kňazov a rehoľníkov napísal nasledovné: „Všeobecne sú známe smutné udalosti za pápeža Mikuláša I. a Fócia i obvinenia z herézy proti Metodovi. Svätí mužovia však pevní v Kristovej láske a vernosti k Cirkvi zotrvačali neochvejne na začatej ceste bez vzájomného obvinenja a sporov. Ich príklad je nám svetlom a povzbudením. Skutočne všetka naša sila je v povolaní. Boh si nás vyvolil a poslal: Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán, ale nazval som vás priateľmi, lebo som vám zvestoval všetko, čo som počul od Otca. Nie vy ste si mňa vyvolili, ale ja som si vyvolil vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie ostalo.“ (Jn 15, 15 – 16)

Ďalej v tom istom liste pokračuje. „Svoje kňazstvo máme milovať z hlbky srdca ako veľkú spoločenskú svätošť a tiež ako podstatu nášho života a povolania, ako základ našej kresťanskej i ľudskej dôstojnosti. Sviatostné kňazstvo vyžaduje aj skvelú vieru, vypätie duševných i telesných sôr a skvelé vedomie nášho vlastného povolania ako nevšednej veci. Je potrebné, aby sme všetci na kolenách vzdávali vdaky za dar tohto povolania. Je dojímavé pozorovať, s akou starostlivosťou dali sv. Cyril a Metod svojim žiakom solídnu a príkladnú výchovu. Ich obdivuhodné štúdium sa rodilo z hlbokého prameňa zbožnosti a z vysokého stupňa ich svätosti, v čom podľa ich presvedčenia spo-

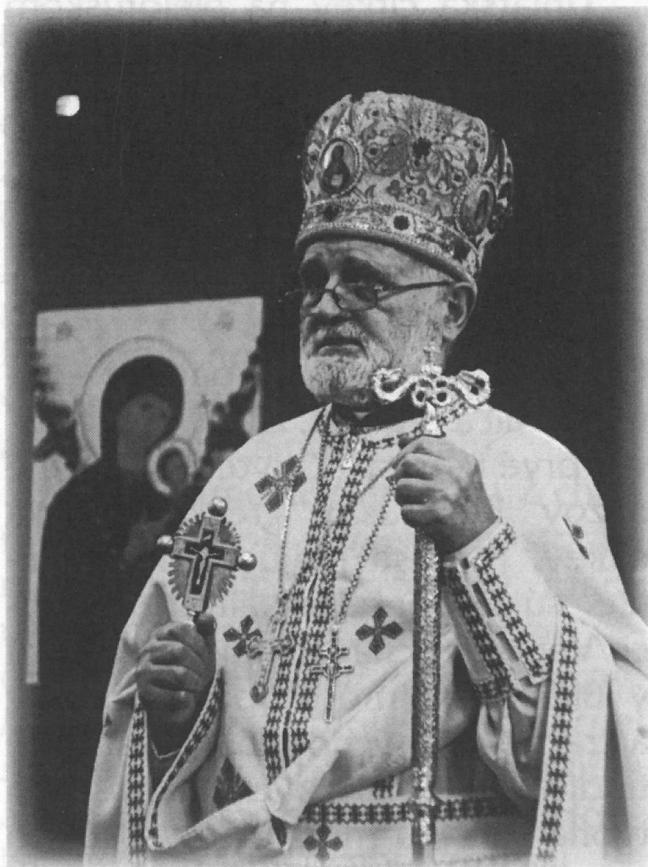
číva pravý apoštola.

Kňaz musí horieť, aby svojím svetlom osvetľoval veriacich ktoréhokoľvek mesta, národa i celého sveta a aby všetkým vstupoval zmysel života. Toto vedomie povinnosti vyžaduje od kňazov a rehoľníkov, aby si veľmi vážili jednotu učenia a poslušnosti k Cirkvi, akú Kristus chcel a založil, to jest s nástupcom sv. Petra a s biskupmi, ktorí sú s ním spojení. Koľko vytrpel sv. Cyril a Metod pre zachovanie tejto jednoty, a predsa najvyšší veľkňazi zachovali svoju vernosť, uznávajúc najvyššiu právomoc rímskeho biskupa v Cirkvi. Preto pápež Ján VIII. mohol o Metodovi napísat: „On vyznal, že sa drží vyznania evanjelia a apoštolov, ako učí svätá rímska cirkev i podania otcov.“ (Ap. List Industriae tuae, 880)

Svojou múdrošťou Cyril a Metod predišli storočia, keď osvojovanie evanjelia umožňovali autenticky vo vlastnej reči nášho ľudu. Chváliť Boha vlastnou rečou, uvedomovať si vlastnú národnú a kultúrnu identitu a usilovať sa súčasne o najhlbšiu jednotu medzi všetkými kresťanmi, na Východe alebo na Západe, vari nie je toto misionársky program, potvrdený a odporúčaný aj Druhým vatikánskym koncilom? Preto musíme tým viac obdivovať duchovnú prezieravosť obidvoch svätých bratov, ktorí sa s odvahou pustili budovať ideálny most práve tam, kde vtedajší svet prehľboval priekopy rozdelenia a trieštenia.

otec Miroslav Dancák

ŽIEME V NÁDEJI...

Archimandrita Sergej Gajek sa narodil v centrálnom Poľsku (Lyszkowice, nedaleko Lowicza) v roku 1949. Po vstupe do rehole otcov mariánov v r. 1967 študoval teológiu na Katolíckej univerzite v Lubline. Následne po niekoľkých rokoch v pastorácii v rokoch 1978 – 1983 študoval v Pontificio Instituto Orientale v Ríme. V roku 1983 začal prednášať teológiu východných cirkví na Ekumenickom inštitúte Katolíckej univerzity v Lubline a následne na Inštitúte slovanskej filológie. Od r. 1983 je apoštolským vizitátorom pre gréckokatolíkov v Bielorusku.

Bielorusko. Slovákom nie veľmi známe. Skúste nám na začia-

tok predstaviť túto krajinu.

Bielorusko je štát, ktorý v histórii patril do Veľkého litovského kniežatstva. Úradným jazykom v ňom bol starobieloruský jazyk. V roku 1517 začal v tomto jazyku vydávať František Skaryna v Prahe Bibliu. Dnes v Bieloruskej republike dominuje ruský jazyk, čo je dôsledok dlhorocného začlenenia jej územia do ZSSR.

V Bielorusku býva skoro 10 miliónov obyvateľov, ale skoro 50 % obyvateľov nemá nijaký kontakt so žiadnym kresťanským vyznaním. Štatistiky hovoria o 15 – 17 % rímskokatolíkoch (niektorí si myslia, že zvyšná časť veriacich sú pravoslávni).

Nie je známy počet gréckokatolíkov, obyčajne sa ich počíta okolo 30 tisíc. Iba neveľká časť z nich je obsluhovaná pastoračnou činnosťou 20 kňazov v 30 farnostiach, ktoré obnovili svoju pastoračnú činnosť.

Čo má spoločné a čo rozdielne Gréckokatolícka cirkev na Slovensku a v Bielorusku?

Gréckokatolícka cirkev na Slovensku je dnes metropoliou s úplnou hierarchickou štruktúrou. Bieloruská gréckokatolícka cirkev je cirkvou sui iuris, ktorá trpeživo a pokorne čaká na obnovenie hierarchie. Je to podobné ako v Česko-slovensku po r. 1968. Sme prinútení žiť bez biskupa. Pred 20 rokmi ma Apoštolská stolica menovala apoštolským vizitátorom (ad nutum

Sanctae Sedis – z nutnosti prázdnego stolca) pre gréckokatolíkov v Bielorusku, čo vliaло našim veriacim nádej na obnovenie historických eparchií. Aj nadálej žijeme v nádeji...

Viete si spomenúť na prvý deň - alebo prvé dielo - ktoré ste zažili v pôsobisku apoštolského vizitátora?

Ked' som v r. 1983 (pred 30 rokmi) po obhájení doktorátu na Pápežskom východnom inštitúte v Ríme (kde mojimi učiteľmi boli okrem iného otec profesor Michal Lacko SJ a otec profesor Tomáš Špidlík) začal prednášať teológiu východných cirkví na Ekumenickom inštitúte Katolíckej univerzity v Lubline, krátko na to som začal uskutočňovať prednáškové a pastoračné cesty do ZSSR. Moja cesta ma zaviedla do Talinu (Estónsko), do Dušanbe (Tadžikistan), do Novosibírska (Rusko - Sibír), do Vladivostoku (Rusko – Ďaleký východ) a do Aldanu (Rusko - Jakutsko). V r. 1991 ma v Moskve stretli mladí ľudia z Minska, ktorí ma veľmi prosili, aby som k nim prišiel. Bol to čas, keď mladá bieloruská inteligencia začala oficiálne organizovať prvé gréckokatolícke spoločenstvá, ktoré mali iba jedného (aj to chorého) kňaza. Entuziasmus mladých laikov ma veľmi oslovil. Ked' ma v r. 1993 blahoslavený pápež Ján Pavol II. vyslal do Bieloruska, mohol som sa vo svojej práci oprieť o týchto mladých laikov.

Neouniatská cirkev bola doslova organizovaná intelektuálmi

a mladými ľuďmi. V podmienkach Európy je to pomerne nevšedné. Aké je zloženie vašich farností?

Uniatská cirkev na bieloruskom území bola cárskou vládou Ruského impéria v r. 1839 násilím včlenená do Ruskej pravoslávnej cirkvi. Po r. 1920 obnovili svoju činnosť neouniatské farnosti na západe Bieloruska, ktoré však boli následne zničené sovietskimi v r. 1939. Od r. 1990 bieloruskí patrioti – intelektuáli a mládež, začali organizovať prvé farnosti. Odvtedy užívame názov Bieloruská gréckokatolícka cirkev. Farnosti majú rôzne zloženie, sú tam intelektuáli aj robotníci. Veriaci prichádzajú, lebo sa chcú v Bielorusku modliť po bielorusky a zachovať východnú (byzantskú) tradíciu. V niektorých farnostach tvoria väčšinu muži (ženy sú často pravoslávne).

Ako vyzerá praktická spolupráca s rímskokatolíkmi?

Rímskokatolíci majú v Bielorusku 4 diecézy: Grodno, Minsk – Mahiliov, Pinsk, Vitebsk (diecéza Grodno zahŕňa poľskú menšinu). Zo strany rímskokatolíckych biskupov a kňazov dostávame dôležitú podporu. Na mnohých miestach slávime liturgiu v ich kostoloch. Na druhej strane, v gréckokatolíckom pastoračnom centre v Minsku preukazujeme pohostinnosť jednej z rímskokatolíckych farností my.

Ako vyzerá pastorácia v týchto podmienkach?

Ako som už povedal, situácia

v našej cirkvi sa podobá situáciu v Československu po r. 1968. Sme prinútení žiť a viesť pastoráciu bez biskupa. Naše farnosti majú štátu registráciu, ale neexistuje obnovený exarchát alebo eparchia. Táto situácia mi nedovoľuje pozývať eparchov zo zahraničia (túžime a modlime sa o možnosť návštevy metropolitu Jána Babjaka SJ u nás). Pastoračná práca sa koncentruje iba v mestách. Nie sme schopní obnoviť farský život na dedinách, odkiaľ, žiaľ, mladí a schopní ľudia odchádzajú.

Na 30 farností máme iba 2 chrámy a niekoľko kaplniek v pastoračných centrach. Pastoračnú prácu uskutočňujeme vďaka veľkému hrdinstvu a obetavosti našich kňazov. Mne osobne v mojej pastoračnej službe veľmi pomáha modlitba a príklad hieromučeníka Vasiľa Hopka, ktorého som osobne poznal.

Kde sa vzdelávajú a formujú seminaristi pre gréckokatolíkov v Bielorusku?

Po r. 1994 dvaja bohoslovci študovali v Olomouci, väčšina seminaristov sa učí a formuje v seminári v Ivano-Frankovsku na Ukrajine a v rímskokatolíckom seminári v Drohiczynie v Poľsku. Dvaja bohoslovci prešli formáciu v Pontificio Collegio Greco v Ríme, jeden v Eichstätte v Nemecku.

Na Slovensku tento rok slávime výročie príchodu svätých bratov Cyrila a Metoda, vnímate aj pastoráciu v Bielorusku ako typ misijného povolania?

Sväti bratia Cyril a Metod sú

pre nás veľmi dôležitými patrónmi. Počas roku viery im venujeme zvláštnu pozornosť, zvlášť v období medzi 14. 2. (dátum smrti mnícha Cyrila) a 6. 4. (dátum smrti arcibiskupa Metoda).

S radosťou som sa na pozvanie preosveteného arcibiskupa a metropolitu Jána Babjaka SJ zúčastnil na celoslovenskej púti do Ríma. Liturgia nad hrobom sv. Cyrila bola pre mňa a iných účastníkov z Bieloruska veľmi hlbokým duchovným zážitkom.

Ako vnímate svoju pastiersku službu v Bielorusku vo svetle misijnnej práce týchto vierozvestcov?

Veľký misijný zápal a odvaha svätých bratov Cyrila a Metoda sú veľkým príkladom pre našich kňazov v práci pri reevangelizácii bieloruskej spoločnosti po období komunizmu.

Ako môžu slovenskí gréckokatolíci pomôcť svojim bratom v tejto krajine?

Všetky prejavy solidárnosti zo strany slovenských gréckokatolíkov sú pre nás v Bielorusku veľmi dôležité. Zvlášť dôležitá je modlitba ako prejav duchovnej solidarity. Naši kňazi a veriaci sa s radosťou zúčastňujú na cirkevných slávnostach na Slovensku, ale značnou prekážkou je pre nich získanie cestovných víz. Veľkým zážitkom pre našu mládež, ktorá cestovala na stretnutie Taize v Ríme (28. 12. 2012 – 2. 1. 2013), bolo pohostinné prijatie na medzizastávke v prešovskom seminári a stretnutie s vladymkom

a metropolitom Jánom Babjakom SJ.

Slovensko poznáte už dosť dlho – podobne aj našu cirkev – čo vás na nej upútalo? Spomíname si, kedy a kde pramení váš vzťah k našej Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku?

Moja prvá návšteva v Československu bola v r. 1969. V nasledujúcich rokoch sa účasť na rôznych „podzemných“ pastoračných akciách slovenských gréckokatolíkov a rímskokatolíkov v časoch totality ukázala ako dobrá príprava na moju službu v Bielorusku o 25 rokov neskôr. Veľmi ma oslovovala v živote cirkvi na Slovensku pastoračná aktívita laikov a veľká kreativita kňazov. Veľmi hodnotný bol pre mňa kontakt s prof. Michalom Lackom SJ a spoločenstvom okolo otca

kardinála Korca.

Mali by ste odkaz pre našich čitateľov?

V roku 1150. výročia začiatku slovanskej misie svätých Cyrila a Metoda pozerajme na nich ako na zakladateľov prvej slovanskej evanjelizačnej školy (myslíme na ich žiakov, sv. Gorazda a spoločníkov). Evanjelium a kultúra – to bola úloha pre solúnskych bratov, ktorá zostáva aktuálna aj dnes pre nás všetkých na Slovensku aj v Bielorusku.

Za rozhovor ďakuje redakcia časopisu Prameň.

Preklad otec Jozef Paraska CSsR

Akými pochvalnými piesňami...

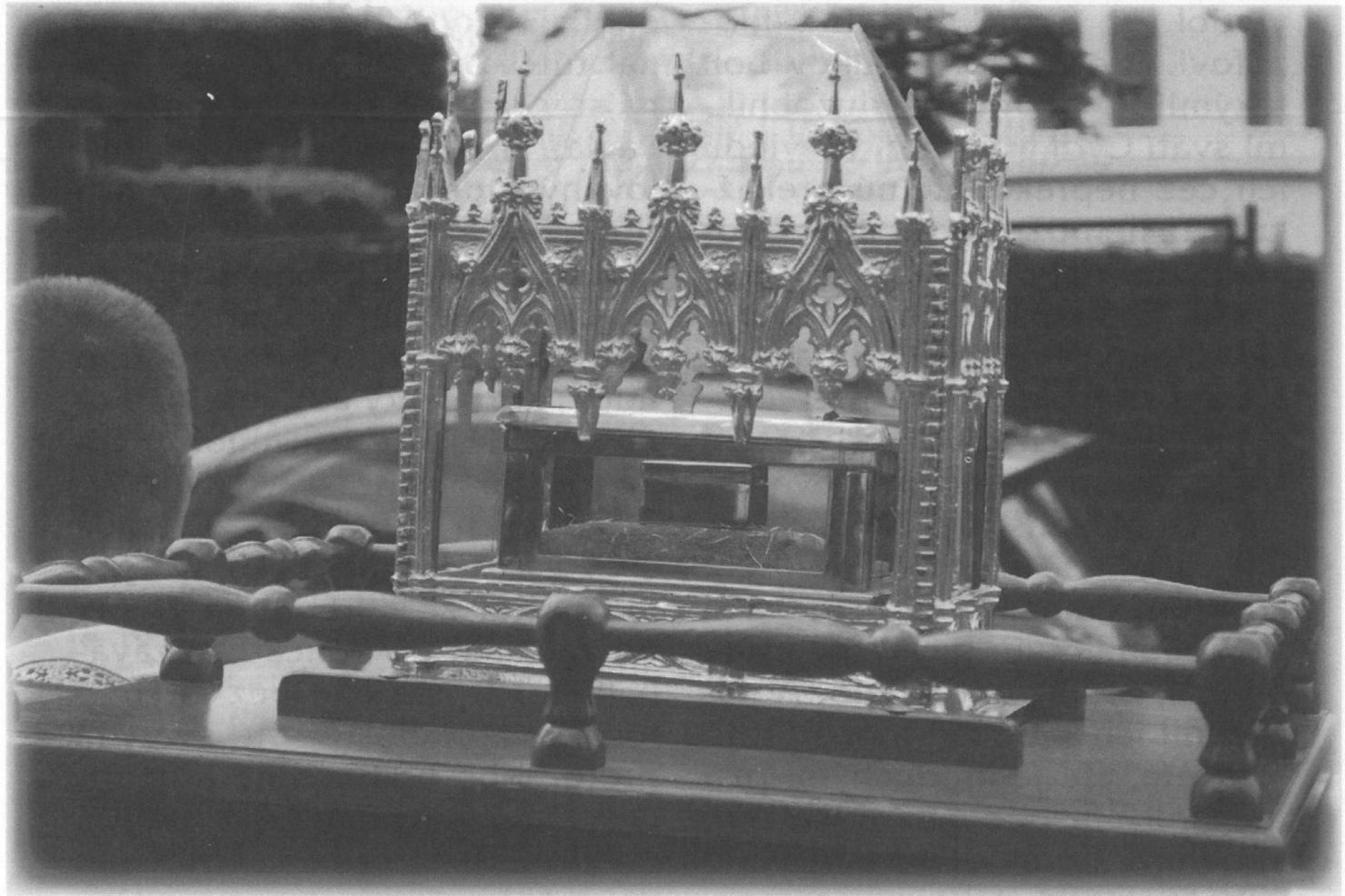
Týmto alebo podobnými slovami začína každá z večierňových slôh na Pane ja volám oslavujúcich našich svätých vierožvestcov Cyrila a Metoda. Každá z nich sa nesie v duchu oslavného monológu, vo forme otázok, hľadajúcich tie správne prílastky, ktorými by sme mohli dostatočne vychváliť bratov, ktorí našim predkom na Veľkú Moravu priniesli Božie slovo v reči, ktorej rozumeli.

Skrze tieto slohy v predvečer ich sviatku oslavujeme Boha,

ktorý nám posal solúnskych bratov, apoštolom rovných Cyrila a Metoda. Tento sviatok v byzantskom kalendári pripadá na 11. máj, u nás sa však v zhode s občianskym kalendárom slávi v deň štátneho sviatku 5. júla.

Skutočne, aké slová sú priemeranou chválou za veľkú Božiu milosť, ktorej sa nám dostalo prostredníctvom svätých bratov, ktorých ústa boli akoby tie isté ako ústa svätých apoštolov?

V prvej zo štyroch slôh porovnáva pisateľ činnosť svätých bra-

tov s tým, čo robí človek, ktorý sa stará o ovocné stromy. My, divá oliva, sme boli skrze nich naštepení ku koreňu dobrých plodov. Ide tu o nadviazanie na to, čo hovorí o hlásaní evanjelia pohanom svätý apoštol Pavol v Liste Rimanom (Rim 11, 17). Ba čo viac, v dňoch príchodu svätých vierozvestcov sa akoby naplnilo proroctvo, ktoré vyslovil Bohom osvietený prorok Aggeus: „Je semä ešte v sýpke a vinič, figovník, granátová jabloň a oliva ešte nerodí? Od tohto dňa budem žehnať.“ Ako by mohla rodiť olivová ratolesť, keby nebola napojená na životodarnú miazgu prúdiacu z koreňov, ktoré sú pred zrakmi ľudí ukryté v zemi?

Dalej sú svätí Cyril a Metod

oslavovaní ako učitelia múdri v Bohu, alebo božsky múdri učitelia. Metod ako ten, ktorý miloval pustovňu; miesto, kde sa obohatil plodmi Svätého Ducha a Cyril, oplývajúci zlatými slovami, nie však rečnícky šikovný, ale plný Božej múdrosti. Veď aj legenda z jeho života hovorí, ako si za svoju spoločníčku na celý život vybral Sofiu - Premúdrost.

Týmto predošlým životom sa obaja ako mnísi celkom vydaní Bohu mohli stať učiteľmi iných, ba dokonca mnohých.

Kto je to vlastne učiteľ? Grécke slovo paidagogos naozaj postihuje význam toho, čo toto povolanie obnáša. Pôvodne sa tak v antickom Grécku označoval otrok, ktorý chlapca (gr. pais)

viedol (gr. ago) k učiteľovi-filozofovi. Pre našich predkov boli takýmito pokornými služobníkmi svätí Cyril a Metod. Previedli ich cez neprekonateľnú prekážku, cez nemožnosť rozumieť Božiemu Slovu, pravej Múdrosti.

Iba posledná sloha sa obracia priamym oslovením na svätých, označuje ich za preblažených. A v ich životoch naozaj rozoznávame naplnenie evanjeliových blaženstiev. Najprv svojím čnostením a tichým životom a potom činnosťou a námahami pre Boha, otvorili dvere, ktoré by inak zostali zatvorené. A neotvorili ich silou ani mocou tohto sveta, ale jednoduchými písťmenami, inšpirovaní a celkom vedení Bohom. Cez tieto dvere vchádzame aj my tým, že rozumieme tajomstvu Kristovej Blahovesti a prijímame od neho pokoj a veľké milosrdenstvo.

Krátko predtým, než kňaz so sprievodom koná na veľkej večerni sviatku malý vchod, oslavujeme svätých bratov, ktorí už stoja v nebeskej svätyni večného Kráľa, týmito slovami: „Raduj sa, Cyril, zo zlata kovaná trúba bohoslovia... raduj sa s ním aj ty, Metod, podporujúci ho modlitbami a znameniami.“

Ktorý z bratov bol teda v tejto misii dôležitejší? Cyril, ktorý bol podľa tradičného podania už pri príchode na Veľkú Moravu ako kňaz služobníkom Pánovho prestola? Alebo Metod, ktorý dlhšie oral brázdu ohlasovania Božieho Kráľovstva medzi obyvateľmi

okolia rieky Moravy? Odpoveď na túto otázku môžeme opäť nájsť v slovách svätého apoštola Pavla, ktorý napísal svojim milovaným deťom vo viere v Korinnte: „Ale toto všetko pôsobí jeden a ten istý Duch, ktorý rozdeľuje každému, ako chce. Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus.“ (1 Kor 12, 11 - 12)

Rodných bratov Metoda a Cyrila oslavujeme ako svätých nie preto, že by boli ich životy od začiatku do konca bez zaváhaní a ich konanie bez chýb či ľudských slabostí. Sú svätými preto, lebo boli mocne a neoddeliteľne naštepení na Krista, od ktorého čerpali silu plniť vôľu nebeského Otca. A jeho vôľou je, aby sa evanjelium o príchode jeho Kráľovstva hlásalo všetkým ľuďom.

Prosme svätých bratov Cyrila a Metoda ako svojich otcov vo viere, aby sme pre ich modlitby boli aj my mocne naštepení na korene dobrých diel pravej viery, na korene, z ktorých ako životodarná miazga prúdi sila a schopnosť konať Božiu vôľu. Už počas ich pozemského života ich sprevádzali z neba pochádzajúce znamenia a divy, o čo viac sú teda schopní konať zázraky teraz, keď stoja pred prestolom nebeského Kráľa a neprestajne ho velebia? Svätí Cyril a Metod, proste Boha za nás!

Dominik Gromoš, 2. ročník

RADUJ SA, HLASITY OHLASOVATEĽ POKÁNIA!

Toto je jedno zo zvolení na oslavu Jána Krstiteľa, patróna Prešovskej archieparchie, v akatiste na jeho počesť. Keď sa hovorí o hlásaní evanjelia, o šírení radostnej zvesti, čo je doslovný preklad gréckeho slova evangelium, často máme na mysli vety typu: Boh ťa miluje; Ježiš Kristus je tvoj Spasiteľ, zomrel za teba, si zachránený, Kristus ťa vykúpil. atď. Všetky tieto vyjadrenia sú

pravdivé a nemožno im nič uprieť. Len sa mi zdá, že nám často uniká, akými slovami začal sám Ježiš svoje ohlasovanie. Bola to výzva na pokánie: „Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo“ (Mt 4, 17). A rovnakými slovami začal svoje vystúpenie aj Pánov predchodca, Ján Krstiteľ (Mt 3, 2). Náhoda? To ľažko. Veď podľa cirkevných otcov nič, čo je uvedené vo Svätom písme, nie je náhoda.

Keby sme čítali ich komentáre k jednotlivým knihám Písma, videli by sme, že aj za suchým vypočítavaním mien a čísel videli skrytý duchovný obsah.

Ak teda sám Spasiteľ a rovnako aj ten, o ktorom Ježiš povedal, že je najväčší z tých, čo sa narodili zo ženy, začínajú hlásať výzvu na pokánie, ide tu zrejme o niečo veľmi dôležité. Vidieť Jána naživo bola pre mnohých jeho súčasníkov hotová atrakcia. U niekoho svojím zovňajškom vytváral obdiv, u iného odpor, určite ho

mnohí v srdci odsúdili. Bol totiž typ človeka, ktorému by sme podľa moderného slovníka dali pomenovanie asociál. Strapatý, neupravený, zarastený, otrhaný, neovládajúci pravidlá slušného správania, slobodný vo vyjadrovaní, slobodný od hmotných vecí a bez nároku na priateľstvo s niekým. Ján bol naozaj veľkým divadlom pre všetkých. Ak má byť pre nás vzorom hodným nasledovania, v čom vlastne? V čase, keď sa v kresťanstve zrodilo a rozkvitalo mníšstvo, mnohí odchádzali do púste, kde chceli konáť pokánie a Ján im slúžil ako vzor. Mníšsky spôsob života, slobodný od materiálnych potrieb, bol často nazývaný anjelským životom a Ján bol modelom takého spôsobu života. Preto ho môžeme vidieť na mnohých ikonách vyobrazeného s krídlami a so vznešeným titulom Anjel púšte.

Pán od nás nežiada zrieknuť sa úplne všetkého materiálneho, ani od nás nepožaduje odchod do púste. Ved' aj on sám strávil na pústi iba štyridsať dní a potom žil medzi ľuďmi. Jedával to, čo jedli ostatní a aj jeho odev bol ako odev ostatných. Pravý zmysel pokánia je v niečom inom. Sv. Ján Zlatoušty v komentári na Matúšovo evanjelium to vysvetluje takto: „Nasledujme Jána v tom, že zanecháme pôžitkárstvo a opilstvo a začneme viest zdržanlivý život. Teraz je čas pokánia tak pre nepokrstených, ako aj pre pokrstených, aby sa tí prví cestou pokánia stali účastnými tajomstva (krstu) a tí druhí po ob-

mytí škvŕn, ktorými sa zašpinili po krste, aby mohli pristúpiť k svätému stolu (Eucharistie). Opustíme ten konzumný a rozvrátený život. Ako? Bral si, čo je cudzie? Teraz vopred dávaj svoje. Dlhý čas si sa oddával smilstvu? Teraz buď zdržanlivý aj s vlastnou ženou v dňoch - ved' vieš ktorých. Zvykaj si na zdržanlivosť. Urážal, ba dokonca bil si niekoho, kto ti prišiel do cesty? Už vopred žehnaj tých, čo urážajú teba a preukazuj dobro tým, čo ťa bijú. Na to, aby sme boli uzdravení, nestačí iba vybrať guľku, ale k rane treba priložiť aj náplasť. Oddával si sa pôžitkom a pijatike? Teraz sa posti a pi vodu. Usiluj sa vykoreníť zlo, ktoré vzišlo z tvojho doterajšieho života. Pozeral si žiadostivými očami po cudzej kráse? Kvôli lepšej bezpečnosti vôbec nepozeraj na ženy. Je povedané: „Unikaj pred zlom a dobre rob“ (Ž 33, 15) a tiež: „Zdržuj svoj jazyk od zlého a svoje pery od reči úlisnej“ (Ž 33, 14).“

Niektoré vyjadrenia Jána Zlatouštého sa nám môžu zdať prehnané. Sám bol veľký askéta a najradšej by bol, keby takýto život viedli všetci, čo určite nebolo možné a aj on sám to dobre vedel. Ale pravda, ktorú chcel podčiarknuť, znie: „Ak si v niečom pochybil, cesta pokánia spočíva v tom, že začneš robiť opak toho, čo si robil predtým.“ Takým praktizovaním pokánia sa všetci môžeme stať jeho najlepšími ohlasovateľmi.

otec Marko Durlák

Požehnanie ako životný štýl

Pri pozornom čítaní úryvku z knihy Genezis (12, 1) si všimneme päť krát sa opakujúci výraz požehnania: požehnám ťa... budeš požehnaním... požehnám tých, čo ťa budú žehnať... v tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme. Hebrejské slovo, ktoré znamená požehnanie (b – r – k), v sebe nesie konkrétny odkaz na plodnosť ako božský dar. Ukazuje sa tu veľký dar Pána.

Prvým výrazom v biblickom teste, vyjadrujúcim požehnanie, je „požehnám ťa“. Tak sa Boh prihovára Abrahámovi a kladie podmienky, ktoré sa musia naplniť pred vstupom do spoločenstva s Bohom (Gn 12, 1). Za ochotu podriadiť sa týmto podmienkam Boh slubuje požehnanie pre jeho život. Toto sa vzťahuje na duchovný i prirodzený život. Je tu aj zaopatrenie pre prirodzený život. Duchovné požehnania sú ale dôležitejšie. Lebo pochopením „fungovania“ Božieho slova dôjde k premene celého nášho života, budeme vedieť „ako žiť“ a „prosperovať“.

V druhom verši čítame výraz „budeš požehnaním“. Človek, ktorý prijíma požehnanie, sa má stať požehnaním pre ľudí okolo seba. To sa na Abrahámove skutočne vyplnilo, bol požehnaním pre svoj ľud. Vidíme to v neskorších veršoch knihy Genezis. Hlavne v duchovnej rovine je

treba vedieť požehnať druhého, ale takisto sa to vzťahuje aj na praktický život. Napríklad, keď niekto vie vytvoriť pracovné miesto pre iného človeka. Ne-preklínaj svojho šéfa, ibaže by si chcel mať menší plat. Nemôžeš prekliať stôl, z ktorého ješ chlieb. Vytvoriť pracovné miesto pre človeka, znamená stať sa požehnaním pre druhého. Svet funguje tak, že preklína tých, ktorí sú preň požehnaním. Neskaz svojimi ústami zdroj, z ktorého ide na teba požehnanie.

V predposlednom verši čítania k nám smerujú slová požehnania: „Požehnám tých, čo ťa budú žehnať a v tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme.“ V prvom spojení (požehnám tých, čo ťa budú žehnať) Boh ukázal, že Boží ľud bude akýmsi katalyzátorom spoločnosti, čo sa v histórii udialo skrzes filosemitizmu a antisemitizmu. Nie je možné stavať sa proti Božiemu ľudu a Božej práci bez následkov.

„V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme.“ Formulácia tohto požehnania so slovom národ alebo pokolenie znamená v presnom slova zmysle: „Rody si budú hovoriť jeden druhému: Buď požehnaný ako Abrahám.“ Toto zasluženie sa vzťahuje na osobu Abraháma ako na otca vieri a na dedičstvo, ktoré sa dá od neho prevziať. Pri znovuzrodení

dal Boh aj nám „pohanom“ nového otca - otca viery - Abraháma, aby sme dostali podiel na požehnaniach. Ďalej je tu zasľúbenie o seme ne, ktorým sa stal Mesiáš. On sám je nositeľom ešte oveľa väčšieho požehnania, ktoré sa vzťahuje na národy i na jednotlivcov.

Vieme, že Božie prisľúbenia sa v živote Abraháma napĺňajú len s námahou a pomaly. Tak sa ukázala Abrahámová viera a dôvera v tajomné pôsobenie Boha. Ten mu dá najprv syna Izmaela, ktorý je dieťaťom otrokyne Agary a potom druhého syna zo svojej starej manželky Sáry, ktorá mu porodí Izáka. Ale vrchol skúšky prichádza na hore Moria. Abrahám bude

musieť vzdať sa toľko očakávaného syna Izáka, ktorého mu prisľubil sám Boh, ktorý teraz žiada jeho obetovanie. Avšak bude to sám Boh, ktorý mu syna vráti späť ako znamenie úplného požehnania a ako najvyššiu pečať čistej abso lútnej viery, ktorú vyznáva Abrahám, „náš otec vo viere“.

Požehnanie, skúška a viera idú ruka v ruke. Prajem sebe i vám, bratia a sestry, aby sa životný štýl Abrahámových požehnaní stal aj naším, aby sme skrze ne ovplyvnili svet, a tak tvorili historiu nášho života i ľudských dejín.

Peter Fučo, 4. ročník

JEREMIÁŠOVÉ POZVANIE

Prorok Jeremiáš, ktorého si v tomto čísle predstavíme, je nejednému z vás známy. Alebo aspoň niektoré jeho výroky.

Do služby proroka – ohlasovateľa Bozej vôle – bol povolaný samotným Bohom, ešte ako mladý chlapec (Jer 1, 6). Skutočne to nemal v živote ľahké, ale bol svojmu povolaniu verný až do konca života. Jeremiáš bol postavený pred izraelský ľud, aby ho napomenul a varoval pred zajatím zo strany Babylonu, ak sa ľudia neobráťia a neprestanú s neverou voči jedinému pravému Bohu. Nepočúvli ho. A tak Izraeliti „žali z toho, čo zasiali“, keď boli nemilosrdne odvedení

do babylonského zajatia, kde strávili dlhý čas.

Práve v tomto prostredí, v zajatí, sa udiala zvláštna situácia. Živý Boh, ktorý sa neustále prihovára aj k nám vo svojom Slove, chce touto situáciou povedať čosi aj dnes nám.

Keď cestujeme v autobuse, alebo sa s niekým stretneme na ulici, alebo pozéráme televízne noviny, máme tendenciou poťažkať si a zazúfať, kam ten štát speje, či kam speje svet. Vidíme množstvo situácií, s ktorými jednoducho nemôžeme pohnúť, lebo na nich nemáme dosah. Je to realita, s ktorou sa stretávame neustále. Každý deň prežívame akési

„zajatie“, z ktorého nevieme a nemôžeme uniknúť. To nás privádza postupne k rezignácii, zlej nálade a znechutenosti.

Ked' nad tým premýšľam, realita, ktorú som sa práve snažil dôveryhodne vykresliť, je až príliš podobná s realitou, ktorú prežívali Izraeliti v zajatí. Do toho všetkého im bolo ohlasované slovo falošných prorokov (Jer 29, 8), ktoré ich viedlo k väčšiemu zmätku. Takisto je to u nás, ked' sa dáme do čítania horoskopov, či snárov, aby sme sa dozvedeli, „či to ešte bude dlho trvať.“

Presne to sa dialo v čase zajatia Izraelitov v Babylone. Aj dnes je pre nás teda aktuálny list proroka Jermiáša babylonským zajatcom, kde je zjavené slovo Boha. U proroka Jermiáša 29, 4 - 8 je napísané: „Toto hovorí Pán zástupov, Boh Izraela, všetkým odvlečeným, ktorých som poslal do zajatia z Jeruzalema do Babylonu: Stavajte domy a bývajte v nich, vysádzajte záhrady a jedzte ich plody. Berte si ženy a plodte synov a dcéry, ženťte svojich synov a vydávajte svoje dcéry, aby plodili synov a dcéry, aby sa tam rozmnožili a neumenšovali sa. Usilujte sa o blaho mesta, kam som vás poslal do zajatia, modlite sa zaň

k Pánovi, pretože od jeho blaha, závisí aj vaše blaho.“

Ako som už spomíнал, Božie slovo je živé a aktuálne aj dnes a v tejto chvíli. Toto slovo je odpoveďou na naše zúfanie. Možno si niektorí z nás povedia, že je to bláznivé. Ale opak je pravdou. Pán nás pozýva cez toto slovo k obráteniu. On sám stále túži po našom blahu. Aj keď ho urážame svojimi hriechmi a nespočetne krát sme ho sklamali svojím správaním, on nás neprestáva milovať. V tomto krátkom úryvku nám dáva „návod na prežitie“. Nechce, aby sme upadali na duchu a videli náš život čierno-biele. On je ten, ktorý chce vyfarbiť náš život pestrošou jeho nádhery a starostlivosti. Miesto, kde sa teraz nachádzaš, alebo realita, ktorú žiješ, má dnes novú nádej. Tou nádejou je starostlivý Boh, ktorému na tebe záleží. Práve on ti chce dnes povedať, že nie je náhoda, že sa nachádzaš tam, kde si, pretože práve teba si chce použiť pre svoj plán. On chce cez teba dávať nádej ostatným.

Žehnajme preto a modlime sa za naše mesto, našu krajinu i za celý svet, pretože od jeho blaha závisí aj naše blaho.

Michal Sopko, 4. ročník

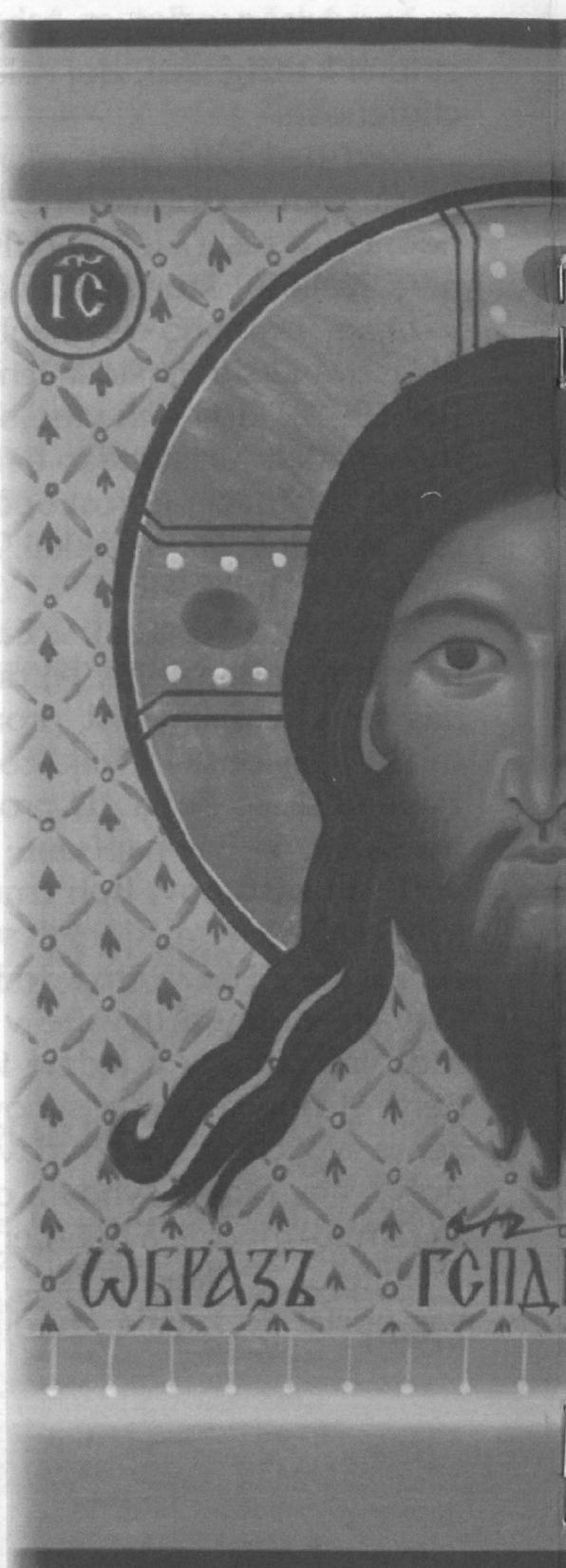
MANDYLION

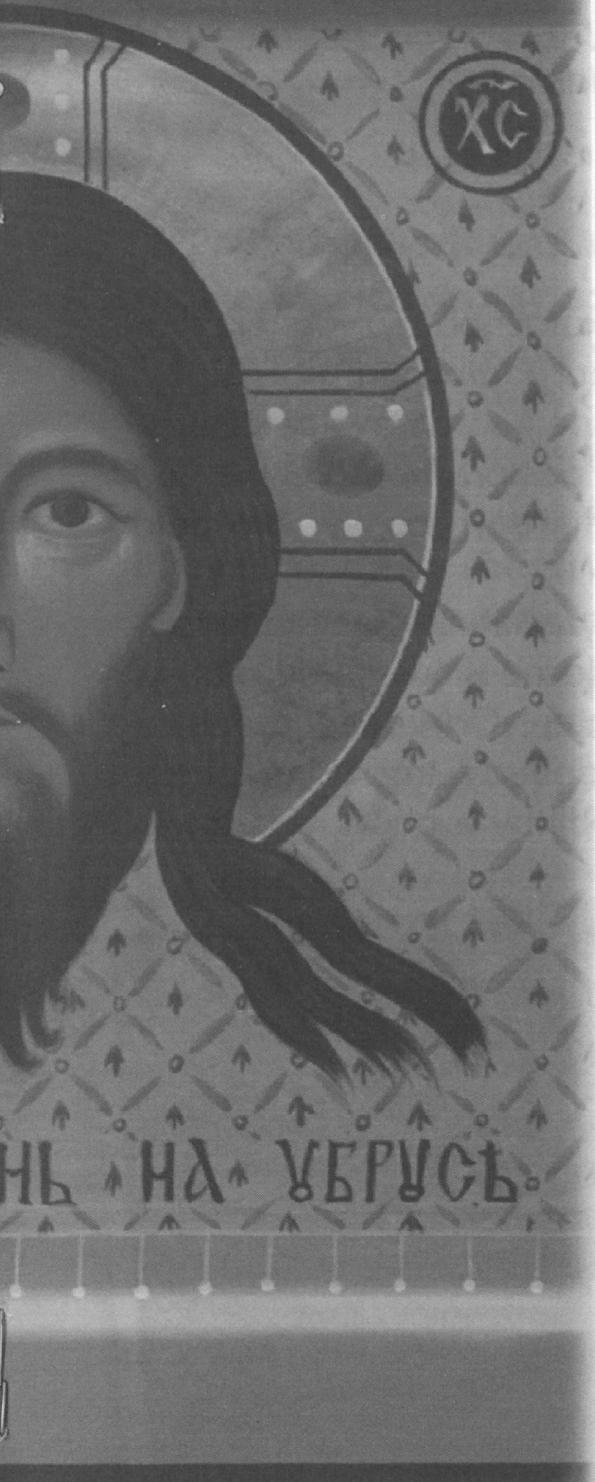
ikona nevytvorená ľudskou rukou

Grécke slovo mandylion označuje zá-zračný obraz Ježiša Krista na plátne. Podľa tradície, ktorú si Cirkev zachovala, sa prvá Ježišova ikona objavila ešte v dobe jeho života. Tento obraz sa na Západe udomácnil pod názvom Svätá tvár alebo Šatka Veroniky a vo Východnej cirkvi ako Spas Nerukotvornýj, grécky acheiropoiétos.

Sýrska cirkev hovorí o Ježišovom portróte, ktorý mal namaľovať vyslanec Edesského kráľa Abgara. Pri maľovaní obrazu sa mu nijako nedarilo, lebo pri všetkej snahe neboli schopní vtlačiť doň neopísateľnú slávu Kristovej tváre, ktorá sa v nej nachádzala. Ježiš videl vyslancovu túžbu zobraziť ho, preto si vypýtal vodu. V nej sa umyl a osušil si tvár ručníkom, v ktorom zanechal obrys svojej tváre. Po obdŕžaní obrazu bol kráľ okamžite uzdravený z malomocenstva. Asi do 5. storočia nie sú o tejto ikone známe žiadne zmienky. Podľa všetkého preto, lebo bola ešte zamurovaná. Záznam o nej nachádzame v dokumente zvanom Učenie Adaja. Adaj bol biskupom v Edese okolo roku 541. V 8. storočí bola už táto ikona dobre známa.

Ústredným prvkom kompozície je premyšľavá, niekedy krutá, ale tiež nekonečne milosrdná tvár Spasiteľa. Ikonu tvorí štvorec a v jeho strede je umiestnený kruh. Je jasnejšie zobrazený a v ňom je umiestnený kríž s troma ramenami, v ktorých sú písmená □, O, N, čo znamená Ten, ktorý bol, je a bude. V kríži je zobrazená Kristova tvár. Rozmiestnenie na tejto ikone má predstavovať chrám alebo aj svätyňu. Štvorec (alebo kocka) predstavuje pozemskosť, zem, ktorá sa zvnútra otvára kruhu, čiže nebu a ono je jej stredom. V strede sa všetko zbieha a nachádza tam aj vysvetlenie všetkého, svoju identitu, význam. Toto nebo je samotná absolútnosť Boha, ktorá zahŕňa úplne celé bohatstvo života, ktoré je nám odovzdávané skrze Ježiša Krista.

Ikona ukazuje, že Svätý Duch spočíva v celej osobe, v celom človeku. Človek, ktorý je preniknutý ovocím a svetlom Sväteho Ducha, stáva sa živým nasmerovaním k Bohu Otcovi. Kto žije vo Svätom Duchu a vedie aj duchovný život, stáva sa napokon sám nositeľom lásky, ktorú nám Boh daroval v Ježišovi Kristovi.

Na ikone sa portrét Krista zobrazuje v štyroch sústredených kruhoch. V nich sa ukrýva hlboký význam duchovného života. Prvý kruh sa nachádza medzi očami na korení nosa. Je neviditeľný, nezobrazuje sa. Má predstavovať schopnosť človeka otvoriť sa Svätému Duchu. Vyjadruje tiež prebývanie Pána, ktorý dáva život. Druhý kruh zahŕňa tvár a oči. Je to takzvaný kruh duše alebo psychického sveta (inteligencie, citov, vôle...). Tretí kruh zahŕňa vlasy, ústa, bradu a predstavuje telo, čiže časť človeka, ktorá je najviac vystavená vonkajšiemu svetu. Vlasy šedivejú a padajú. Ústa sú najzmyslovejšou časťou, lebo označujú, že človek potrebuje jest, aby prežil. Vyjadrujú fyzickú zraniteľnosť a smrteľnosť ľudského tela. Štvrtý kruh je kruhom najčistejšieho svetla. Je to zlatá a svetložltá farba. Aureola alebo nimbus. Je to svetlo Sväteho Ducha, ktorý z najvnútorenejšieho kruhu preniká psychický i telesný svet a zahaľuje osobu natol'ko viditeľným svetlom, že ho môžu vidieť aj iní. Táto ikona nám ukazuje, že Svätý Duch sa nedotýka len jednej dimenzie človeka, ale prebýva v celom človekovom.

Ikona nám predstavuje Boha, ale zároveň aj človeka. Pravda, ktorá je odhalená v tejto ikone, sa stáva pravdou každého ľudského bytia. Je to vďaka daru milosti každého stvorenia byť zrkadlom nestvoreného Božieho obrazu. Pri pohľade na túto ikonu si môžeme spomenúť na slová z Lukášovho evanjelia: „Blahoslavené oči, ktoré vidia, čo vidíte vy. Lebo hovorím vám:

Mnohí proroci a králi chceli vidieť, čo vidíte vy, ale nevideli, a počuť, čo vy počúvate, ale nepočuli.“ (Lk 10, 23-24).

Matúš Marčák, 2. ročník

ŠKOLA ŽIVOTA

Skúsenosť je učiteľom všetkých vecí. Pravdivosť týchto slov mohlo v uplynulom roku zakúsiť 8 seminaristov, ktorí ho strávili na pastoračnej praxi. Na nasledujúcich stránkach si môžete prečítať ich osobné svedectvá, ktoré napísali po prežití pastoračného ročníka v jednotlivých službách, ktoré im boli pridelené.

.....

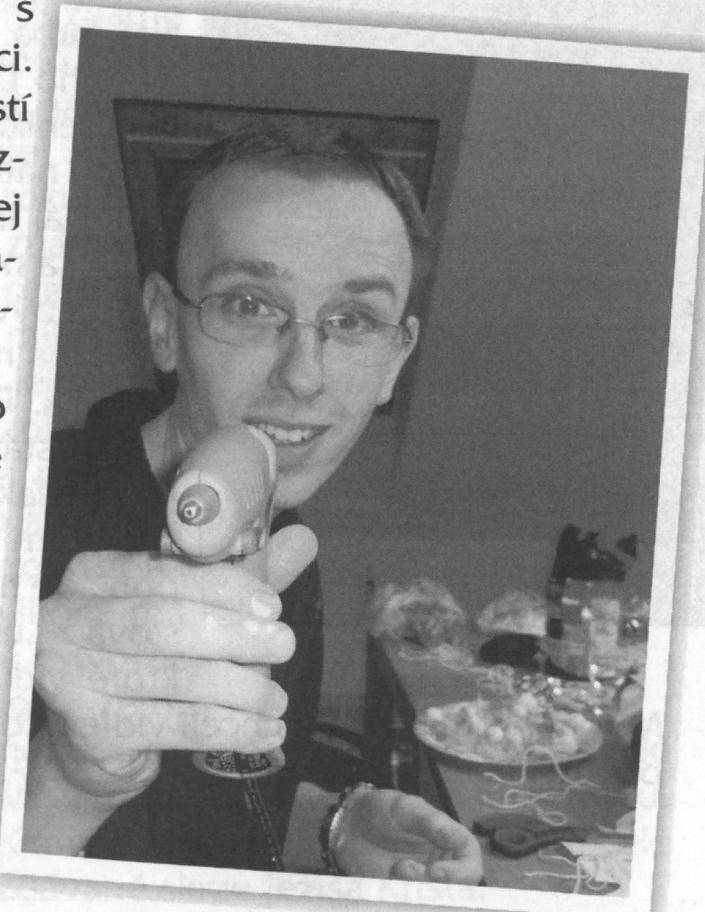
MAREK ČAN

Náplň pastoračného ročníka bola pre mňa skutočnou výzvou. Na jednej strane vypomáhanie emeritnému pražskému pomocnému biskupovi Mons. Jánovi Eugenovi Kočišovi, na druhej strane koordinovanie činnosti mládeže v Gréckokatolíckom mládežníckom pastoračnom centre pod vedením otca Petra Tirpáka. Pravdupovediac, mal som obavy, ako tieto neľahké služby zvládnem.

Vypomáhanie vladykovi Kočišovi malo zo začiatku všestrannú podobu – nakupovanie, návštevy u lekárov, spoločné slávenie sv. liturgií a čas modlitby, až po občasné spoločné varenie... Od konca jesene sa toto pôsobenie trochu zmenilo a moja úloha nadobudla trošku inú formu: pravidelné návštevy, spoločné rozhovory a modlitby a občas vybavovanie potrebných vecí. Čas strávený s vladykom je nesmierne obohacujúci. Počúvanie jeho životných skúseností a príhod, spoločná modlitba, ale aj rozhovory o Cirkvi a kresťanoch v dnešnej dobe – toto všetko je pre mňa obohatením, rozšírením obzorov a formovaním mojej osoby.

Pôsobenie v GMPC malo takisto všestrannú podobu. Zabezpečovanie chodu centra po technickej stránke i samotná práca s mládežou a vedenie niektorých stretnutí bolo neustálym čerpaním skúseností, ktoré budem môcť s Božou pomocou raz zužitkovať v praxi.

Pri nástupe do prvého ročníka formácie v kňazskom seminári ma

jedna známa vyprevádzala so slovami: „Čím väčší kríž, tým väčšie požehnanie.“ Dnes môžem povedať, že je to skutočne pravda a že Pán sa neprestával starať za žiadnych okolností bez ohľadu na moje zásluhy.

Tiež chcem na tomto mieste podakovať všetkým, ktorí mi pomáhali a pamätali na mňa vo svojich modlitbách, bez ktorých by som množstvo vecí určite nezvládol.

PAVOL DANCÁK

Po troch rokoch formácie v Kňazskom seminári bl. Petra Pavla Gojdiča som bol poslaný, aby som pastoračný ročník absolvoval na hore Zvir v Litmanovej. Čas, ktorý som strávil na tomto mieste, neboli jednoduchý, ale o to viac užitočný.

Toto miesto je nevšedné tým, čo tu človek zažije. Mojou hlavnou úlohou bola úprava liturgického priestoru na slávenie každodenných svätých liturgií. Popri tom som si ale vyskúšal i veľa iného, napríklad prípravu dreva na zimu, odhadzovanie snehu, lepenie fliaš, sprevádzanie pútnikov po hore, predávanie v obchode. Pri zvládaní týchto vecí mi pomáhali ľudia v mojom bližšom i vzdialenejšom okolí. Avšak veľkou pomocou mi bol aj duchovný program, pretože okrem slávení na hore sme mali s otcom Marcelom pravidelné ranné a večerné modlitby. Až tu som si uvedomil, aké je dôležité nájsť si čas na modlitbu a rozjímanie aj napriek množstvu práce a povinností. Lebo tento čas nikdy nie je premrhaný a ako som sa aj sám často presvedčil, modlitba mi dávala silu všetko zvládať.

Po roku môžem povedať, že hoci sa mi na pastoračný ročník nenastupovalo ľahko, dnes som veľmi rád, že som bol poslaný práve sem. Dalo mi to do života neuveriteľne veľa a ukázalo sa, že v nasledujúcich rokoch formácie ešte mám na sebe čo zlepšovať.

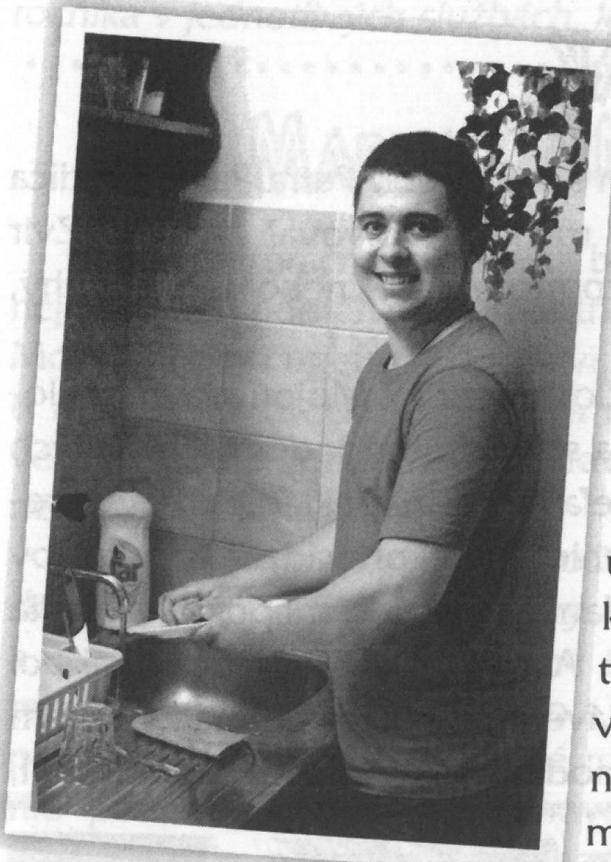

FRANTIŠEK ENGEL

Od septembra minulého roka som pár mesiacov pôsobil v Krízovom centre DORKA ako pomocný sociálny pracovník, ale bol som k dispozícii aj všetkým klientom zariadenia ako priateľ, s ktorým sa môžu o čomkoľvek porozprávať, poradiť a, samozrejme, spolu sa aj pomodliť. Okrem práce v kancelárii som sa stretával s deťmi, mladými aj staršími pri premietaní filmov, pri rôznych výletoch, túrach, rôznych akciách, ale aj pri večerných stretnutiach v kaplnke pri modlitbe ruženca a pri nedeľných sv. liturgiách. Chvíle radosti a smiechu striedali občas aj chvíle vážnosti a zodpovednosti.

Pri týchto pastoračných skúsenostiach som si mal možnosť často uvedomovať problémy a ťažkosti ľudí, ktorí sa ocitli v neľahkých životných situáciách. Stretol som sa s tými, ktorí vo svojich problémoch a bolestiach zanevreli na Boha. Ale nádherným a pre mňa výnimočným zážitkom boli okamihy, keď sa títo ľudia obrátili so svo-

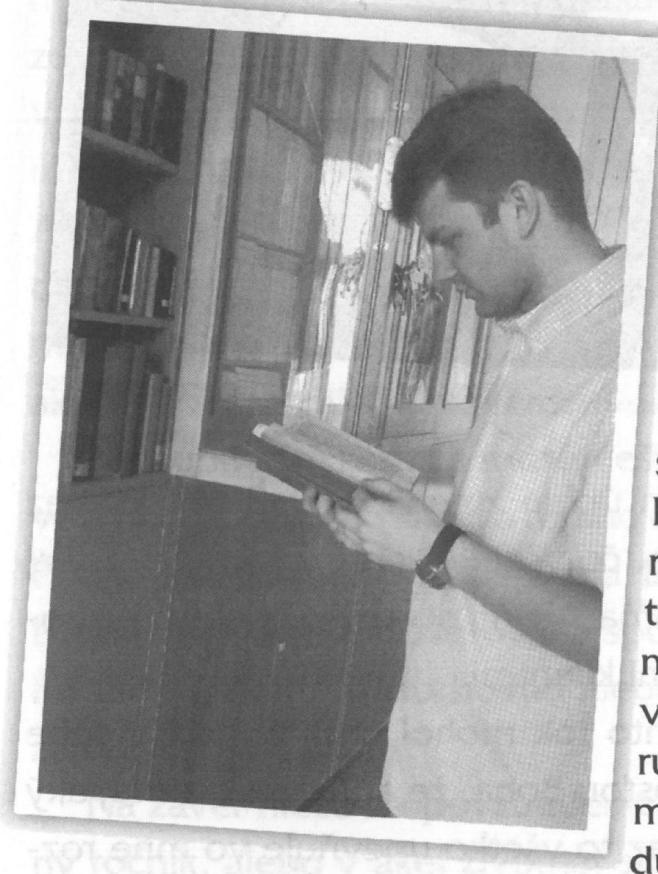
jím krížom na Pána a spoločne sme sa za ich životy mohli modliť. Stretnával som sa s deťmi, ktoré nezažili veselé a bezstarostné detstvo plné hier a dobrodružstiev, ale napriek všetkému sa nezabúdajú smiať. Často to boli práve deti, ktorých modlitby a priania boli tak úprimné a čisté, že sa to neraz dotklo môjho najhlbšieho vnútra a ja som mal možnosť na vlastnej skúsenosti precítiť a pochopiť slová Pána: „Ak nebudete ako deti, nevojdete do Božieho kráľovstva.“ Najveselšie zážitky mám práve zo stretnutí s deťmi, ktoré vedia prekvapiť v každej chvíli. V zime sme boli na poznávacom tábore pri Ružínskej priehrade, kde sme sa šli jedno poobedie aj sánkovať. V zápale hry a pretekov, kto sa šmykne najďalej, skončili sánky na zamrznutej priehrade a ja som po ne, samozrejme, musel ísť. Počas môjho pôsobenia v Krízovom centre DORKA mi dal Boh možnosť spoznať skvelých ľudí a zažiť s nimi krásne okamihy, ale hlavne som sa vo všetkom, čo som prežíval, priblížil k Bohu, bez ktorého by som neboli tým, čím som.

TOMÁŠ FISCHER

Počas trojročnej formácie v kňazskom seminári som neprikladal pastoračnému ročníku veľkú dôležitosť. Avšak na konci tohto formačného obdobia viem, že som sa mylil. Je to obdobie, ktoré prináša nové možnosti sebarealizácie, autoformácie, či už v rozmere duchovnom, ale aj ľudskom. V tomto období si seminarista môže uvedomovať svoje možnosti, v ktorých je schopný adekvátnym spôsobom fungovať a zároveň je tu príležitosť uvedomenia si vlastných nedostatkov, ktoré je potrebné vo svojom živote premieňať. Moja pastoračná činnosť prebiehala v Centre spirituality Východ – Západ Michala Lacka, ktoré sa nachádza v rehoľnom dome Spoločnosti Ježišovej v Košiciach. Mojou prvotnou túžbou bolo prežiť pastoračný ročník v prostredí rehoľnej komunity, mať priestor na osobnú modlitbu a vzťah s Kristom. Samozrejme, že duchovný život bez práce, ktorú môžeme tiež posväcovať, stráca svoj úplný charakter, preto som sa snažil napĺňať aj tento rozmer v aktivitách, ktoré mi boli zverené. Práca v Centre spirituality Východ – Západ Michala Lacka zahŕňala prípravu knižného materiálu v elektronickej podobe, ale zároveň aj organizáciu a zabezpečenia prednášok alebo konferencií, doplnanú inou činnosťou, ktorú bolo potrebné realizovať v tejto inštitúcii. Mojím obohatením počas tohto obdobia bola aj tá skutočnosť, že moja pastoračná činnosť išla aj za hranice pôsobnosti centra. Boli to aktivity v samotnej komunite otcov jezuitov, ale zároveň aj vo farnosti a tam, kde som v rámci svojich možností mohol byť nástrojom Božej prozretelelnosti. V závere týchto

slov chcem vyjadriť podčakovanie Pánu Bohu za dar pastoračného ročníka, ktorý som mohol prežiť. Moja vďaka patrí aj pracovníkom Centra spirituality, medzi ktorými som sa cítil skutočne ako v rodine. A v neposlednom rade vyjadrujem podčakovanie členom košickej komunity otcov jezuitov, ktorí boli mojou duchovnou rodinou. V nej som nachádzal útočisko, povzbudenie i možnosť duchovnej formácie, ktorá je skutočnou cestou k poznávaniu a prehlbovaniu vzťahu s Kristom, ktorý nás učí láske, ktorá prežiari každú temnotu.

JÓZEF KAVČÁK

Kedže som pred vstupom do kňazského seminára už trocha pracoval, nástup na pastoračný ročník som bral s pokojom. Akurát som netušil, čo bude práca na charite zahŕňať. Kolegovia ma však postupne do všetkého „zasvätili“. Pôsobil som v Nízkoprahovom dennom centre (NDC) na pracovisku prvého kontaktu. To znamená, že klientom, ktorí k nám prichádzali, som poskytoval veci na základnú hygienu, ošatenie a tri krát denne som im vydával stravu. Raz týždenne sme v rámci terapie spolu s klientmi pozerali film.

Počas tejto pastoračnej „misie“ som úplne zmenil pohľad na ľudí bez domova a urobil som si prehľad o tom, čo všetko práca v centrách našej Gréckokatolíckej charity v Prešove zahŕňa. Veľmi si vážim osobné rozhovory, ktoré som mohol mať s niektorými klientmi.

V duchovnom živote som si za tento rok mohol mnohé veci v sebe pouklaďať. Úprimne žasnem nad veľkosťou Boha, že aj napriek tomu, aký som, neláme nado mnou palicu, ale cez to všetko upevňuje vo mne rozhodnutie stať sa kňazom.

Uvedomil som si, že odpovedať Bohu ÁNO na jeho pozvanie je denno-denný boj, ktorý síce nie je ľahký, ale rozhodne stojí zato!

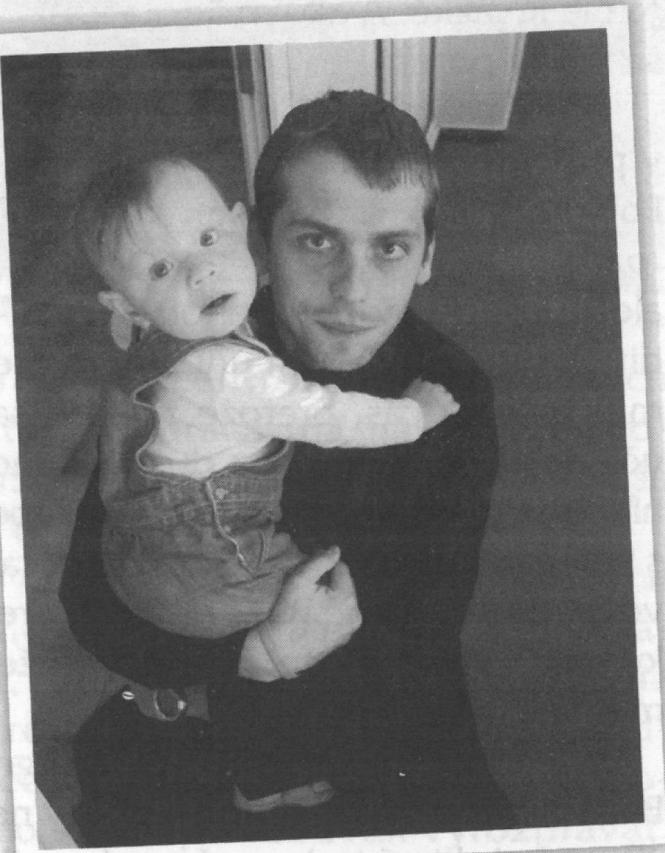
JAN MARČÁK

Na začiatku bolo obdobie naplnené očakávaniami. Tak to asi vníma každý seminarista pred nástupom na pastoračný ročník. Vedľa sa má ukázať, že skúsenosti zozbierané z prvých troch rokov formácie vie využiť. Rovnako si má v tomto čase hlbšie uvedomiť, či je súči kráčať za Kristom a byť jeho služobníkom v akejkoľvek životnej situácii.

Mne osobne pastoračný ročník toho dal oveľa viac, ako som očakával. Jasne mi ukázal, aký rozdiel je medzi poslaním a povolaním. Začal som si uvedomovať, že kňazstvo nemá byť moje povolanie ale poslanie. Byť kňazom totiž nezahŕňa v sebe iba odslúžiť svätú liturgiu. Je to omnoho viac. Podľa môjho názoru kňazstvo znamená – dávať ľuďom zmysel života, keď si už myslia, že je všetko stratené. Ukazoval im svetlo vo svete temnoty. Vlievať im do srdca nádej, keď si myslia, že im ostala len beznádej. A mnoho ďalších prípadov. Jednoducho povedané, byť kňazom znamená byť tu pre druhých podobne, ako tu bol pre iných aj Kristus.

Pochopil som tiež, že musím ešte veľa popracovať, čo sa týka môjho osobného duchovného života s Bohom. Počas pastoračného ročníka ma Boh učil a stále učí veľkej trpežlivosti. Naučil ma viac mu dôverovať a spoliehať sa na neho v každej oblasti svojho života, či ide o duchovnú alebo každodennú, ktorú so sebou prináša život.

Na záver niečo na povzbudenie. Je úplne jedno, kam ideš na pastoračný ročník, alebo v akej životnej situácii sa nachádzas. Pretože ak sa stým stotožníš a prijmeš to ako plán, ktorý má s tebou Boh, budeš mať všetkého hojne a bude ti dobre.

JAN MURGĀŠ

V deň, keď som sa dozvedel, že moja služba bude smerovať k bránam Gréckokatolíckej charity, som to vnímal ako potrebu byť tu pre tých, ktorí to potrebujú oveľa viac ako ľudia, ktorých bežne stretávam vo všedných dňoch. Od chvíle, keď som si to naozaj vyskúšal, som pochopil, čo vlastne znamená pomoc blížnemu. Vôbec to nie je ťažké. A ako málo stačí, aby sa druhý potešil.

Moja služba spočívala nielen v poskytnutí teplej stravy alebo niekoľkých kusov šiat. Častokrát to bol rozhovor spojený s vtipom, radou, ale aj s vážnosťou a snahou povzbudiť človeka do ďalších dní. Bol to pre mňa vzácný čas, pretože tu som sa učil riešiť problémy aj z duchovného hľadiska a vďaka spoločnej modlitbe s kolegami nás Boh každý deň pripravoval do rôznych situácií plných prekvapení. Vďaka Božej pomoci môžeme ďalej pomáhať.

V jednom z posolstiev na margo citátu „Všímajte si jeden druhého“ Benedikt XVI. ďalej hovorí: „Nikdy nesmieme byť neschopní pociťovať súcit s tými, ktorí trpia; naše srdce nikdy nesmie byť úplne pohltené našimi záležitosťami a problémami, že ostane hluché k volaniu chudobného.“ To si chcem aj odnieť do ďalších dní. Nebyť pohltený sebou, ale počuť volanie tých, ktorým často len moje prijatie spôsobí pohladenie na duši i tele.

JAN SLOBODNÍK

Pri nástupe na pastoračný ročník som sa pýtal sám seba, ako zvládnem všetky úlohy, ktoré sa odo mňa očakávajú. Či už išlo o prácu v redakcii, ale hlavne liturgický spev na ranných liturgiách v prešovskej katedrále, keďže som doposiaľ s kantorovaním nemal

skoro žiadne skúsenosti. Teraz však, ako tu sedím a premýšľam nad mojimi začiatkami, môžem povedať, že Pán Boh je úžasný a pomôže v každej situácii. Bez neho by som to nezvládol. To je jedna z vecí, ktorú som si uvedomoval skoro každý deň a som za to vdľačný.

Moja práca v redakcii spočívala v registraní predplatiteľov, v prijímaní a odosielaní pošty. Pri dodaní nového čísla do redakcie som triedil dané výtlačky a roznášal ich po blízkom okolí. Prepisoval som rôzne texty, pripravoval liturgický program, zisťoval informácie o akciách v pútnických a pastoračných centrach a mnoho iných vecí, ktoré bolo potrebné spraviť. Táto práca ma naučila zodpovednosti a dôslednosti, pretože všetko bolo treba odovzdať načas a podľa noriem časopisu tak, aby to mohlo byť uverejnené.

Môj pastoračný ročník mi dal aj veľa v oblasti medziľudských vzťahov. Tým, že som sa každý mesiac musel hlásiť na úrade práce, vybaviť si absolentskú prax, tiež naháňať rôzne potvrdenia (a bolo ich požehnané), som sa stretával s rôznymi ľudskými osudmi a príbehmi. Veľa ľudí po tom, čo sa dozvedeli, že som bohoslovec, sa mi len tak poslážovali alebo sa len potrebovali vyrozprávať. V mnohých situáciách sa mi len veľmi ťažko hľadali nejaké slová povzbudenia a útechy. Aj vďaka tomu som získal nadhľad nad vecami, ktoré som prežíval v seminári, ale aj v bežnom živote. Môj každodenný život bol aj o tom, čo si môžem dovoliť nakúpiť v potravinách, keďže predtým to za mňa robili rodičia a seminár. A tiež o iných bežných veciach, ktoré som doposiaľ nemusel riešiť.

Nuž a čoho som sa bál asi najviac, kantorovania, bolo pri mojich každodenných starostiah najmenší problém. Po čase som sa do toho dostal a išlo to samo. I keď sa aj teraz pritrafia falošné tóny, verím, že Pán Boh má z toho radosť.

Za rozhovor ďakuje redakcia

PREČO JE MÁRIA AJ NAŠOU MATKOU

*K*to z nás sa nezamýšľa nad osobou Presvätej Bohorodičky? Úcta knej je v našom prostredí natoľko rozšírená, že si svoj duchovný život sotva niekto môže predstaviť bez prednášania prosieb práve knej – k našej Matke. Avšak rozumieme správne jej postaveniu? Vieme povedať, prečo je Mária našou Matkou?

Pozrime sa teda, ako nám túto postavu približuje Magistérium skrze Katechizmus Katolíckej cirkvi. Ako iste vieme, Máriino poslanie voči Cirkvi je neoddeliteľné od jej spojenia s Kristom, ba čo viac, priamo z neho vyplýva. Toto spojenie Márie so Synom na diele spásy sa prejavuje od chvíle panenského počatia Krista (KKC 964). Práve Máriina odpoveď je najrozhodujúcejším slovom v dejinách ľudstva. Keď Mária pri zvestovaní vyslovuje svoje „Fiat“ - „staň sa“, a tak súhlasí s tajomstvom vtelenia, už od tejto chvíle spolupracuje na celom diele, ktoré má uskutočniť jej Syn. Ona je Matkou všade tam, kde on je Spasiteľom a hlavou tajomného tela (KKC 973).

Pretože Panna Mária plne súhlasila s vôľou Otca, s vykupiteľským dielom svojho Syna a s každým vnuknutím Svätého Ducha, je pre Cirkev vzorom

viery a lásky, je skutočným obrazom Cirkvi (KKC 967). Ale jej posланie voči Cirkvi a celému ľudstvu siaha ešte ďalej. Svojou poslušnosťou, vierou, nádejou a vrúcnou láskou celkom mimořiadnym spôsobom spolupracovala na Spasiteľnom diele pre obnovu nadprirodzeného života duší. Preto je našou Matkou v poriadku milosti (KKC 968).

Preblahoslavená Panna napredovala na ceste viery a verne vytrvala vo svojom spojení so Synom až po kríž, kde stala niebez Božieho zámeru. Spolu so svojím Jednorodeným veľmi trpela a s materským srdcom sa spojila s jeho obetou. S tou obetou, ktorú ona sama porodila (KKC 964). Napokon ju sám Ježiš Kristus, umierajúci na kríži, dal za matku učeníkovi slovami: „Žena, hľa tvoj syn!“ ... „Hľa, tvoja matka!“. Tieto slová, ktorými sa Ježiš obrátil z kríža na Jána, Cirkev od začiatku chápala tak, že nimi bola zverená do Máriinej ochrany. Preto je Mária zároveň našou Matkou. Môžeme sa knej neustále utiekať a prosiť ju o príhovor u Boha.

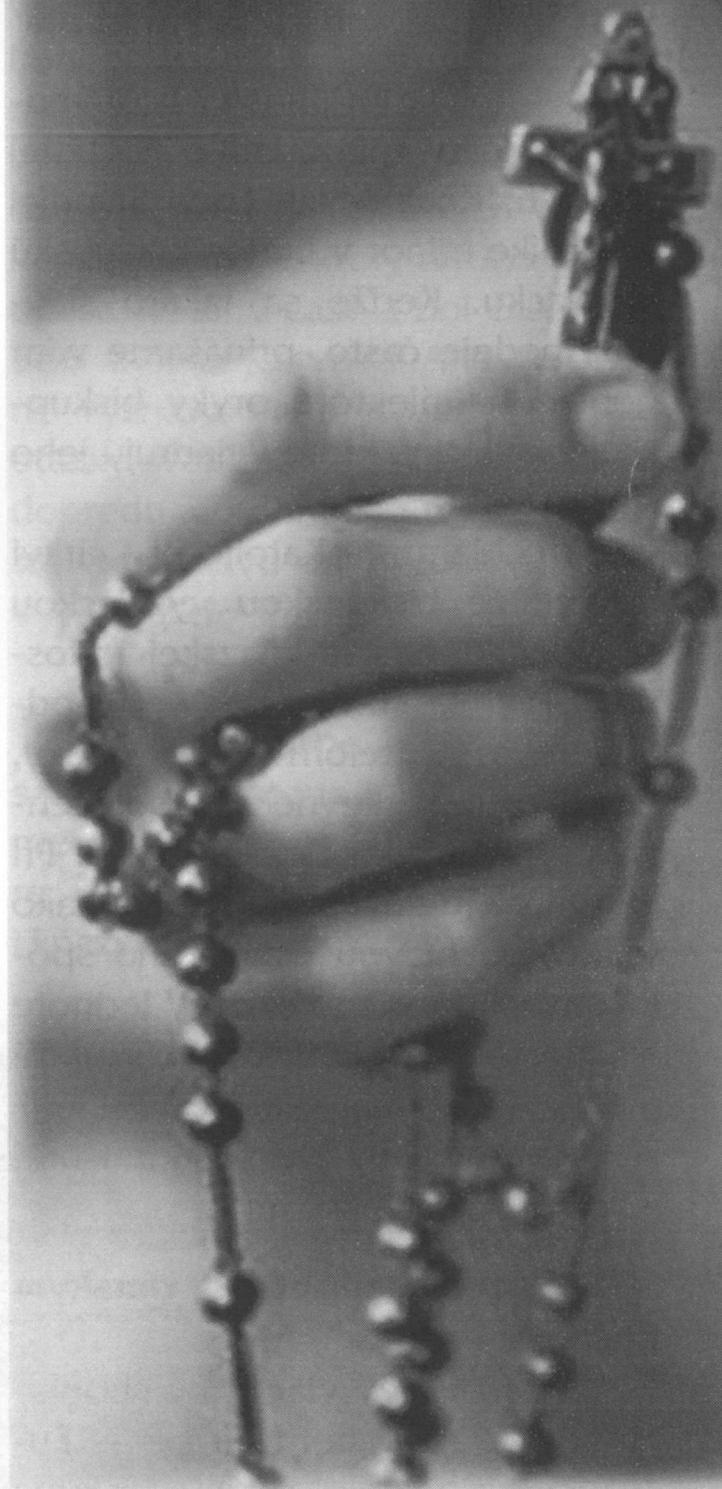
Je potrebné si uvedomiť, že Máriino materské poslanie voči ľuďom nijako nezatieňuje ani nezmenšuje jediné Kristovo prostredníctvo, ale ukazuje jeho

moc. Pretože každý spasiteľný vplyv Preblahoslavenej Panny pochádza z nesmiernej hojnosti Kristových zásluh, zakladá sa na jeho prostredníctve, úplne od neho závisí a z neho čerpá všetku svoju účinnosť (KKC 970). Mária je stvorením ako každý z nás. Vo viere je našou Matkou. A rodičom predsa máme preukazovať úctu. Uctievať Máriu je biblické, pretože ona sama hovorí: „Hľa, od tejto chvíle blahoslaviť ma budú všetky pokolenia“ (Lk 1, 48). Preto Cirkev pozná mariánske pútnické miesta, mariánske sviatky, mariánske piesne a modlitby, napríklad ruženec, ktorý je súhrnom celého evanjelia (KKC 971).

Po nanebovstúpení svojho Syna pomáhala Mária svojimi modlitbami pri počiatkoch Cirkvi (KKC 965). Napokon bola Nepoškvrnená Panna – uchránená od akejkoľvek škvrny dedičného hriechu – po skončení pozemského života vzatá s telom i dušou do nebeskej slávy a Pán ju povýšil za Kráľovnú vesmíru (KKC 966).

Veríme, že Presvätá Bohorodička, nová Eva, Matka Cirkvi, neprestáva teraz v nebi vykonávať svoje materské poslanie voči Kristovým údom – veriacim Kristovej Cirkvi (KKC 975).

Nech nám v ušiach neustále znejú slová emeritného pápeža Benedikta XVI.: „Máme v nebi Matku. Pretože je v Bohu a s Bo-

hom, je každému z nás blízko, pozná naše srdce, počuje naše modlitby, môže nám pomáhať svojou materskou dobrotonou, a je s nami, ako to povedal Pán, keď nám dal „Matku“, na ktorú sa môžeme obrátiť v každom okamihu.“

Ľuboš Pavlišinovič, 4. ročník

PASTIER A UČITEĽ

Začiatkom júna sme boli svedkami mimoriadne dôležitej udalosti. Kňaz Milan Lach SJ prijal v bazilike minor v Ľutine biskupsú vysviacku. Keďže sa takáto slávnosť nedeje často, prinášame vám pohľad na niektoré prvky biskupskej vysviacky, ktoré vyjadrujú jeho službu.

Katechizmus Katolíckej cirkvi hovorí, že biskupskou vysviackou sa udeľuje plnosť kňazskej milosti. Biskup sa stáva pravým a hodnoverným učiteľom Božej náuky, veľkňazom cirkevného spoločenstva a pastierom Božieho ľudu. Pri liturgii, ak ju slávi biskup, je rovnako viditeľnou hlavou cirkevného spoločenstva, ktorému slúži. V jednote s pápežom a ostatnými biskupmi má viesť a chrániť celú Kristovu Cirkву k tomu, aby každý jeden brat a sestra dosiahli spásu.

Biskup a jednota s rímskym biskupom

Biskupská vysviacka sa udeľuje pri verejnej bohoslužbe – Eucharistii. Spojenie služby biskupa a Eucharistie je jasné, keďže biskup je služobníkom Krista, ktorý je v Cirkvi od jej počiatkov pod spôsobom chleba a vína prítomný. Na slávení je prítomné množstvo ľudu, ktorým je reprezentovaná Cirkva. Vysviacku udeľujú traja biskupi, čím sa zvýrazňuje spoločenstvo biskupov. Navyše to zobrazuje aj Svätú Trojicu. Len milosťou Svätej Trojice

a len v spoločenstve s ostatnými katolíckymi biskupmi môže prijať kandidát archijerejskú (biskupskú) vysviacku.

Na vysviacke každého katolíckeho biskupa je prítomný aj pápež – v listine, ktorou menuje nového pastiera. Táto listina sa volá *bula* a číta sa pred obradom vysviacky v latinskom origináli a potom v reči ľudu. Biskup, ktorý by bol zvolený bez tejto buly, je neprávoplatný, preto aj poslušnosť takému nelegitímnemu biskupovi je narušením jednoty s Katolíckou cirkvou ako takou. Práve prítomnosť buly, množstva ľudu a napokon troch katolíckych svätieľov zabraňuje nelegitímnym vysviackam.

Vysviacka biskupa vo východnom obrade má mnoho krásnych a hlbokých prvkov, na predstavenie ktorých nemáme v Prameni prieskor. Zameriame sa teda len na niektoré.

Orlica

Na koberček – orlicu – sa pred liturgiou privádza ten, kto má prijať posvätnú vysviacku. Koberček s vyobrazením orla a hradieb je znakom bedlivého oka nad Kristovou náukou. Hradby mesta sú zas znakom sídla biskupa. Žiadny biskup nie je biskupom „na zelenej lúke“ – má sídelné miesto. Ak je biskup pomocným biskupom (ako je to v prípade vladky Milana Lacha SJ) dostáva sídlo titulárne – teda také,

ktoré bolo v histórii Cirkvi obsadené biskupom a dnes je jeho stolec prázdny. Tento poriadok v Katolíckej cirkvi nie je náhodný – už diacona pri vysviacke zapisuje svätiaci biskup do niektornej z eparchií. Tak sa nemôže stať, aby vôbec existoval potulný alebo pochybný diakon či kňaz, nehovoriac o biskupovi. Aj týmto Cirkev dáva zábezpeku pre nás – jej synov a dcéry.

Trojité vyznanie viery

Hlavný svätieľ vyzve kandidáta, aby vyznal svoju vieru. Je pochopiteľné, že budúci biskup pozná katolícku náuku, no toto vyznanie symbolizuje pravovernosť náuky, ktorej zástancom sa má stať. Preto sa svätieľ neuspokojí s vyznaním

vieri, aké vyznáva celá Cirkev pri bohoslužbe (Nicejsko-carihradské), no ešte dvarazy si žiada objasnenie vierouky. V jednom z nich odsudzuje zástancov rozličných bludov napr. árianizmu, ktorý tvrdí, že Kristus sa zrodil v čase a bol čas, kedy Boží Syn nejestvoval. Ako postupne vyznáva vieru a odpovedá na otázky svätieľa, pristupuje na orlici dopredu a od hradieb mesta sa dostáva na hlavu orla. *Jeden z nás je vyvolený do služby strážcu náuky.*

Prijatie žezla

Počas liturgie po Trojsvätej piesni sa privádza znova kňaz, ktorý príjme vysviacku pred kráľovské dvere. Rovnako ako pred diakonskou i kňazskou vysviackou bozkáva rohy

Foto: Maria Žarnayová

oltára, ktorému bude oddnes slúžiť ako biskup. Následne príjme žezlo – symbol pastiera, aby viedol svoje ovečky. Tie, ktoré by mu odporovali, má ňou naprávať (toto sa výslovne spomína v poučení prijatí žezla). Na vrchu žezla – pastierskej palice – sú dva hady, medzi ktorými je kríž. To symbolizuje pokorenie zlého pod Kristov kríž, po ktorom prišlo slávne vzkriesenie. Rovnako majú biskupovi pripomínať rozhodnosť a opatrnosť (akoby dva protiklady), ktorými má hlásať múdrost kríza.

Božestvennaja blahodať (Božská milosť)

Týmito slovami sa začínajú tri modlitby, ktorými Cirkev povyšuje mužov na diakonov, kňazov a biskupov. Pri biskupskej vysviacke sa však pred túto modlitbu vkladá odvolanie sa na rímskeho biskupa – pápeža. Tak je Svätý Otec znova prítomný pri raste Katolíckej cirkvi. No aj on je len prostredníkom vôle **Krista**, ktorý je skutočnou hlavou celého tela. Vážnosť okamihu je zrejmá – pred očami veriacich si kľakne jeden z kňazov a po modlitbe a vložení rúk vstáva biskup – pastier a učiteľ. Pod rukami sväteľov a pod otvoreným evanjeliom sa Božou milostou deje zmena, ktorá je nezmazateľná. Táto zmena, ktorá sa deje vo vnútri, je napokon vyjadrená navonok: prijatie plného biskupského rúcha a nakoniec zasadnutie na trón – horný stolec nad oltárom znamená „intronizáciu“ – uvedenie do reality služby. Jej vyjadrením je skutočnosť, že celú ďalšiu

bohoslužbu vedie nový biskup.

Pokoj všetkým

Napokon si všimnime, aké sú prvé slová biskupa po vysviacke: je to zvolanie „*Mír vsím – Pokoj všetkým!*“, počas ktorého žehná oboma rukami. Symbolizuje to spomínanú plnosť kňazskej moci. Od tohto momentu sú tieto dve ruky rukami učiteľa a pastiera Božieho ľudu, na ktorého čaká množstvo úloh pri vedení, vyučovaní a posväcaní Božieho ľudu.

Prosme aj my – ovečky a žiaci biskupov – za ich pôsobenie medzi nami. Aj oni sú ľuďmi bojujúcimi s nedokonalosťami. Ich pozvanie do služby nie je povýšenie k výsadám. Je to najmä služba a pri každodennej starostlivosti o Cirkev sú naše modlitby za nich prepotrebné. Ako oni zodpovedajú za nás, aj my zodpovedáme za ich podporu v modlitbe a poslušnosti. Na správu našich duší dostali povolenie a za každé povolenie v Cirkvi je potrebná modlitba. Naša liturgia dáva na uvedomelú spomienku na pastiera priestor – azda ani niet verejnej bohoslužby, kde by nezaznela prosba: „*Za nášho najosvetenejšieho otca arcibiskupa a metropolitu Jána, i za bohumilého otca biskupa Milana (Petric),... modlime sa k Pánovi.*“

Nech Pán žehná kroky a diela našich vladkykov!

Pavol Burda, 5. ročník

ODPUSTOVÁ SLÁVNOSŤ

S viatok Najsvätejšej Trojice bol 20. mája v Gréckokatolíckom kňazskom seminári blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove dňom odpustovej slávnosti. Na slávenie archijerejskej svätej liturgie k nám zavítali vzácní hostia – prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, protosynkel Vladimír Tomko a protosynkel Vadimír Skyba spolu s ďalšími kňazmi. V úvode slávnia vladika Ján posvätil obnovenú seminárnu kaplnku a nové okná s vitrážami i novú mozaiku na chodbe pred vstupom. Vitráže zobrazujú blahoslavených mučeníkov Pavla Petra Gojdiča OSBM, Vasiľa Hopku, Teodora Romžu, rehoľného kňaza-mučeníka Metoda Dominika Trčku CSsR a Presvätú Bohorodičku a Ochránkyňu.

Tieto umelecké diela vyobrazene na oknách našej kaplnky ju robia nielen krásnou, ale zároveň pomáhajú seminaristom rozjímať nad životmi týchto svätých, hľadať v nich spoločné charakteristické vlastnosti a snažiť sa kráčať po stopách týchto našich mučeníkov. K tejto krásnej no namáhavej ceste nás pozýval

aj náš vladika. Vo svojej homílie nás vyzýval, aby sme sa obracali na Svätého Ducha, lebo iba v ňom je možné obrátenie. Zvlášť apeloval na nás, bohoslovcov, aby sme si brali príklad od našich blahoslavených mučeníkov a aby sme dokázali formovať naše kňazstvo podľa príkladu ich lásky a odvahy kráčať za Kristom.

Na záver slávnosti otec rektor a otec vicerektor odovzdali v mene arcibiskupa všetkým našim dobrodincom seminára Medailu blahoslaveného biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča ako prejav vdăky za ich pomoc. Rovnako odovzdali naši otcovia ďakovné listy aj našim dlhorocným zamestnancom za ich profesionálnu prácu, ale hlavne za službu, do ktorej boli povolení.

Tento deň nás všetkých spojil v jednu veľkú rodinu, ktorá tu skutočne žije, pomáha si navzájom, spoločne prežíva radosti či starosti. A k tomu nás povoláva aj Najsvätejšia Trojica, byť v jednote spolu s naším nebeským Otcom.

Pavol Fečkanin, 1. ročník

ZÁBAVNÍK

K jednotlivým citátom z evanjelií prirad súradnice.

Lebo každý, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach, je môj brat i sestra, i matka.

..... (pomôcka: Evanjelium podľa Matúša)

Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily!

..... (Evanjelium podľa Marka)

Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!

..... (Evanjelium podľa Lukáša)

Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier položí svoj život za ovce.

..... (Evanjelium podľa Jána)

„Dežko, prečo každé ráno prichádzaš neskoro do školy?“ pýta sa učiteľka. Dežko na to: „Lebo na rohu je tabuľa s upozornením: Znížte rýchlosť! Škola!“

vymaluj si

Ponor sa aj ty do tajomstva krásy kresťanského Východu a vyfarbi si svoju ikonu sv. Cyrila a Metoda.

Osemmerovka:

A	V	Ľ	A	I	Ž	I	E	I	Z	Á	K	R
A	R	V	N	A	P	M	K	E	N	R	R	S
M	I	O	K	O	L	S	F	T	A	N	N	A
M	I	E	K	A	N	E	S	A	I	E	Í	O
S	V	L	Ž	O	F	Z	L	O	M	D	Ť	B
A	A	H	O	I	P	A	Y	U	D	E	M	E
D	E	M	CH	S	V	DZ	R	I	J	O	N	T
Ľ	Š	R	I	H	R	O	B	N	O	A	M	A
A	Á	L	O	I	U	DZ	T	F	A	L	B	A
M	O	R	N	Ď	Z	H	E	Y	B	U	Ľ	S
E	E	R	O	Ž	Í	R	K	N	E	L	M	M
B	I	T	T	N	A	I	A	N	S	A	U	A
CH	U	K	A	I	N	E	O	E	M	T	B	D
A	M	Z	I	R	A	CH	H	O	L	R	V	A
R	E	Z	R	K	B	R	N	I	A	Y	I	O
I	N	A	U	E	A	A	A	H	Á	B	E	L
T	I	Ň	Ž	D	I	I	Á	L	M	Á	R	I
A	E	K	A	S	I	M	Ž	A	A	R	A	F

ABRAHÁM, ADAM, ALBA, ALELUJA, AMEN, ÁBEL, ÁRON, BLUD, BRAT, EDEN, EFEZ, ENOCH, FARÁ, HOREB, HRAD, HRIECH, HROB, CHARITA, CHARIZMA, CHRÁM, IHLA, INRI, IZÁK, IZRAEL, KAFARNAUM, KAIN, KŇAZ, KRÍŽ, MAMONA, MIER, MILOSRDENSTVO, MISA, NAIM, OBETA, OFERA, OMŠA, POKLAD, POKORA, RUŽA, RYBÁR, SIOE, SION, SĽUBY, SNEM, SODOMA, TIARA, UMENIE, VIERA, ZRNO, ŽALM, ŽIAĽ, ŽIVOT.

Tajničku osemmerovky tvorí 38 nevyškrtaných písmen.

AHOJTE KAMARÁTI!

:Slovenská literatúra

Viete čo znamená to, že v rukách držíte posledné tohtoročné číslo nášho časopisu? Nie? No predsa, že za dverami na nás už netrpezlivo čakajú prááázdniny! Čas, na ktorý sa tešíme celý rok. Tábory, zábava, kúpaliská, voľný čas, žiadna škola a mnoho iných vecí, ktoré si predstavíme pod týmto krásnym slovom.

Určite ste, milí kamaráti, počas tohto roka veľakrát v cerkvi počuli o svätých Cyrili a Metodovi. Viete prečo? Lebo tohto roku slávime to, že pred 1150 rokmi prišli k našim predkom a doniesli im niečo veľmi dôležité, čo vďaka nim môžeme teraz vlastniť aj my. A čo to je? Kamaráti, oni nám priniesli nášho Piateľa Ježiša Krista, priniesli nám vieru v neho. Preto ich nazývame vierožvestcami. Umožnili nám, aby sme ho spoznali a mohli sa s ním kamarátiť. No nie je to úžasná vec? Určite sme im za túto ich službu veľmi vďační!

Ale myslím si, že nám priniesli ešte niečo iné. Niečo, čo by malo byť vlastné každému Ježišovmu kamarátovi. Vlastnosť byť vierožvestcom. Čo to znamená? Ak sme dostali taký veľký dar, našu vieru a skrze ňu potom aj priateľstvo s Bohom, nemali by sme si ho nechávať iba sami pre seba. Mali by sme ho zvestovať, čiže darovať tento dar viery a kamarátstva s Bohom každému, koho stretнемe. Najmä tým, ktorí nemali zatiaľ také šťastie poznať ho. Keby si Cyril a Metod nechali vieru iba pre seba, ani my by sme nemohli byť teraz Ježišovými priateľmi. A Ježiš predsa chce, aby všetci ľudia boli jeho Priateľmi ako aj on chce byť ich. Nemyslite si, kamaráti, že

práve prázdniny sú na to vhodný čas? Možno spoznáme mnoho cudzích ľudí, ktorí nikdy nepočuli o Ježišovi, či takých, čo o ňom počuli, no nevedia, že chce byť ich kamarátom. Nebojme sa hovoriť o našom kamarátstve s ním, žiť podľa toho, čo nás učí, ved' vieme, že Ježiš je naše najväčšie šťastie. Určite chce byť šťastím všetkých ľudí. Vezmíme si svätých Cyrila a Metóda za svoje vzory nielen pre toto leto, ale pre celý náš život. Staňme sa miništrantmi vierožvestcami! Chcem vám popriat krásne prežité prázdniny, ktoré budú pri plnení vierožvestského predsavzatia určite plné dobrodružstva a zážitkov.

Janko Fedorišin, 4. ročník

Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ', n. f.

Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ' bol zriadený v roku 2001 prešovským sídelným biskupom. Jeho účelom je podporovať vzdelávanie seminaristov, kňazov, biskupov, žiakov gréckokatolíckych cirkevných škôl i laikov a rozvíjať duchovné a kultúrne hodnoty Gréckokatolíckej cirkvi a tiež chrániť ľudské zdravie.

Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého, kto prispeje na dobrý účel akýmkol'vek finančným darom.

Číslo účtu : 4008089095 / 7500

IBAN: SK18 7500 0000 0040 0808 9095

Adresa: sv. Ján Krstiteľ', n. f.

tel.: +421 051/75 673 80

fax: +421 051/75 673 77

e-mail: urvinitka@unipo.sk

IČO: 36167126

DIČ: 2021617664

SWIFT kód: CEKOSKBX

Správca fondu: Mgr. Jozef Urvinitka

Sládkovičova 23

080 01 Prešov

Z celého srdca d'akujeme všetkým dobrodincom, ktorí darovali svoje prostriedky alebo poukázali 2% z dane pre Neinvestičný fond sv. Ján Krstiteľ'. Nech Pán vo svojej štedrosti požehná vás i vašich blízkych za dobré dielo, ktoré ste týmto pre jeho Cirkev vykonali.

Pán Boh zaplat'!

Navštívte naše web - stránky: www.unipo.sk/pracoviska/gks

www.gojdic.sk

Redakcia

ZODPOVEDNÝ ZA VYDANIE: ThDr. Miroslav Dancák, PhD. **ŠÉFREDAKTOR:** Ľuboš Pavlišinovič

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Peter Leško, Jozef Petričko

REDAKTORI: o. Jozef Paraska CSsR, Alexander Duľa, Maroš Sejka, Pavol Burda, Pavel Grega, Michal Sopko, Milan Sisák, Matúš Marčák, Pavol Fečkanin

JAZYKOVÁ KOREKTÚRA: PhDr. Valéria Juríčková, PhD. **FOTO:** Dominik Petrík, Michal Vadrna, Miroslav Dargaj, Šimon Gajan, Peter Leško, Jozef Petričko

ADRESA REDAKCIE: Sládkovičova 23, 080 01 Prešov

www.gojdic.sk, www.unipo.sk/pracoviska/gks

REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO NA ÚPRAVU ČLÁNKOV.

Vydané: jún 2013, ročník XIX., akademický rok, 2012/2013

„Chodíte a získavajte učeníkov“

zo všetkých národov.“
(Mt 28,19)